కృత్యపత్రాలు

ప్రాథమిక స్థాయి

లెవల్ -1 & 2

5వ తరగతి – పరిసరాల విజ్ఞానం

(తెలుగు మాధ్యమం)

పరిసరాల విజ్ఞానం – కృత్యపత్రాలు

5వ తరగతి

లెవల్ - 1

1) సంసిద్ధతా కార్యక్రమం

మరియు

లెవల్ -2

2) విద్యా సంవత్సరం 2020-21

పాఠం పేరు : 1. జంతువులు - మన జీవనాధారం

పాఠం పేరు : 2. వ్యవసాయం

పాఠం పేరు : 3. మనం చెట్లను పెంచుదాం

పాఠం పేరు : 4. పౌష్టికాహారం

రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణాసంస్థ,

తెలంగాణ, హైదరాబాద్.

కృతజ్ఞతలు

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో లాక్‌డౌన్ కొనసాగుతున్న సమయంలో విద్యార్థులకు లబ్ధి చేకూర్చడానికి రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణాసంస్థ 2 నుండి 10వ తరగతి వరకు అన్ని సబ్జక్టులలో కృత్యపత్రాలను రూపొందించింది. వీటి రూపకల్పన కోసం ప్రోత్సహించిన **రాష్ట్ర విద్యాశాఖామాత్యులు శ్రీమతి పి. సబితా ఇంద్రారెడ్డి గారికి; దిశానిర్దేశం చేసిన ప్రత్యేక ప్రధాన కార్యదర్శి, విద్యాశాఖ శ్రీమతి చిత్రారామచంద్రన్ ఐ.ఏ.ఎస్. గారికి; పాఠశాల విద్యాశాఖ సంచాలకులు, శ్రీమతి ఏ. శ్రీదేవసేన గారికి** ప్రత్యేక ధన్యవాదాలు.

అలాగే వీటి రూపకల్పన కోసం సామాజిక మాధ్యమాలు, ఆన్‌లైన్ విధానాల ద్వారా ఎప్పటికప్పుడు చర్చించి కృత్యపత్రాలను రూపొందించిన విషయనిపుణులకు, ఎడిటింగ్ చేసిన సభ్యులకు మరియు వీటిని అందంగా డి.టి.పి., లే అవుట్ & డిజైన్ చేసిన డి.టి.పి. ఆపరేటర్లకు రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణాసంస్థ పక్షాన హృదయపూర్వక ధన్యవాదాలు.

ఆగస్టు, 2020
హైదరాబాదు.

సంచాలకులు,
ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి, తెలంగాణ

అభివృద్ధి కమిటీ

చైర్ పర్సన్ :

శ్రీమతి బి. శేషు కుమారి, డైరెక్టర్, ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి., తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

సబ్జెక్టు ఇన్-ఛార్జిస్

శ్రీ కె. ఉపేందర్ రావు, ఎం.పి.పి.ఎస్., పీర్యాతండా, తుర్కపల్లి, యాదాద్రి భువనగిరి.

సభ్యులు

శ్రీ వి. ప్రశాంత్ కుమార్, ఎం.పి.పి.ఎస్., శాకారం, వర్గల్, సిద్ధిపేట.

శ్రీ టి. కిషన్, ఎం.పి.పి.ఎస్., కమలాపూర్, డిచ్ పల్లి నిజామాబాద్.

శ్రీ ఎ. అశోక్, ఎం.పి.పి.ఎస్., క్యాసంపల్లి, కామారెడ్డి.

శ్రీ వినోద్, ఎం.పి.పి.ఎస్., హనుమాన్ నగర్, రామునిపట్ల, చిన్నకొండూర్, సిద్ధిపేట.

సమన్వయకర్తలు

ప్రొఫెసర్ తహసీన్ సుల్తాన, హెడ్, సి&టి డిపార్టుమెంట్, ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి., తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

శ్రీమతి కరుణశ్రీ, ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి., తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

సంపాదకులు

శ్రీ కె. ఉపేందర్ రావు, ఎం.పి.పి.ఎస్., పీర్యాతండా, తుర్కపల్లి, యాదాద్రి భువనగిరి.

శ్రీ వి. ప్రశాంత్ కుమార్, ఎం.పి.పి.ఎస్., శాకారం, వర్గల్, సిద్ధిపేట.

టెక్నికల్ సపోర్ట్

శ్రీ దార కన్నయ్య, ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి., తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

పరిసరాల విజ్ఞానం - 5వ తరగతి

(4వ తరగతి భావనలు)

లెవల్ 1

విషయసూచిక

క్ర. సం.	పాఠం పేరు	అంశం	పేజి
1	కుటుంబ వ్యవస్థ - మార్పులు	కుటుంబంలో మార్పు	1
2	కుటుంబ వ్యవస్థ - మార్పులు	కుటుంబంలో మార్పు	4
3	ఆటలు - నియమాలు	గెలుపు ఓటములు	6
4	ఆటలు - నియమాలు	గెలుపు ఓటములు	10
5	రకరకాల జంతువులు	గుడ్లు పెట్టే జంతువులు	13
6	రకరకాల జంతువులు	గుడ్లు పెట్టే జంతువులు	17
7	జంతువుల జీవన విధానం, జీవ వైవిధ్యం	జీవన విధానం	20
8	జంతువుల జీవన విధానం, జీవ వైవిధ్యం	జీవన విధానం	23
9	మన చుట్టూ ఉండే మొక్కలు	తీగలు	26
10	మన చుట్టూ ఉండే మొక్కలు	తీగలు	30
11	దారి తెలుసుకుందామా!	పటం	33
12	దారి తెలుసుకుందామా!	పటం	36
13	ప్రభుత్వ సంస్థలు	ప్రభుత్వ సంస్థ	39
14	ఇళ్ళ నిర్మాణం, పారిశుధ్యం	ఇంటి నిర్మాణం	43
15	మా ఊరు – మా చెరువు	వరద నీరు	48
16	మన ఆహారం – మన ఆహారం	సామూహిక భోజనం	52
17	ఊరు నుండి ఢిల్లీకి	బస్సు ప్రయాణం	56
18	భారతదేశ చరిత్ర–సంస్కృతి	చరిత్ర	61

పరిసరాల విజ్ఞానం - 5వ తరగతి

విద్యా సంవత్సరం 2020-21 (లెవల్ 2)

విషయసూచిక

క్ర.సం.	పాఠం పేరు	అంశం	పేజి
1	జంతువులు - మన జీవనాధారం	1. మన అవసరాలు - జంతువులను మచ్చిక చేసుకోవడం	1
		2. గొర్రెలే నా ఆస్థి - గొర్రెల పెంపకం	3
		3. రైతు మిత్రులు - జంతువుల అవసరాలు, బాధలు	6
		4. తగ్గుతున్న జంతు జనాభ - జీవ వైవిద్యం	9
2	వ్యవసాయం	5. పంట వివిధ దశలు - పనిముట్లు	12
		6. విత్తనాలు	14
		7. సుస్థిరవ్యవసాయం	16
		8. పురుగుమందులు	19
		9. పంటలు - రకాలు	22
3	మనం చెట్లను పెంచుదాం	10. మొక్కలు పెరగడానికి నీరు, కాంతి, సారవంతమైన నేల అవసరం	25
		11. మొక్కల పెంపకం	28
		12. పెరట్లో కూరగాయలు	31
4	పౌష్టికాహారం	13. రకరకాల ఆహార పదార్థాలు - శక్తినిచ్చేవి	33
		14. పెరుగుదల – ఆరోగ్యాన్నిచ్చే ఆహార పదార్థాలు	36
		15. ఆహారం ప్రాముఖ్యత	40
		16. జంక్ ఫుడ్ తిందామా?	44

లెవల్ - 1

సంసిద్ధతా కార్యక్రమం

రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణా సంస్థ, తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

పునశ్చరణ కార్యక్రమం

తరగతి: 5 **విషయం:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: కుటుంబ వ్యవస్థ - మార్పులు **కృత్యపత్రం:** 1

అంశం/ భావన: కుటుంబంలో మార్పు

కీలక భావనలు:

- కుటుంబంలో మార్పు
- ఉమ్మడి కుటుంబాలు
- వ్యష్టి కుటుంబాలు
- గృహోపకరణాలు

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు...

- కుటుంబంలో వచ్చిన మార్పులకు కారణాలను వివరించగలరు.
- కుటుంబంలో గృహోపకరణాల వినియోగం గురించి చెప్పగలరు.
- ఉమ్మడి కుటుంబాలు, వ్యష్టి కుటుంబాల గురించి తెలుసుకొనుటకు ప్రశ్నించగలరు.

సంక్షిప్త సారాంశం:

ఒక కుటుంబంలో ఉండే సభ్యుల సంఖ్య వివిధ కారణాల వలన మారుతుంది. ఒక కుటుంబంలో పిల్లలు జన్మించినపుడు (పుట్టడం), పెళ్ళి జరిగినపుడు, కుటుంబ సభ్యులలో ఎవరైన చనిపోయినపుడు మరియు ఉద్యోగం చేయుటకు లేదా పనుల నిమిత్తం వేరే ఊర్లకు వెళ్ళినపుడు వారి కుటుంబంలోని సభ్యుల సంఖ్య పెరగడం లేదా తగ్గడం జరుగుతుంది . ఒకప్పుడు కుటుంబాలు సమిష్టి లేదా ఉమ్మడి కుటుంబాలుగా ఉండేవి . నేడు కుటుంబాలలో అమ్మ , నాన్న , పిల్లలు మాత్రమే ఉంటున్నారు . వీటినే “వ్యష్టి కుటుంబాలు" అని అంటారు. నేడు చాలా కుటుంబాలలో మార్పులు చోటు చేసుకున్నాయి . అందరి ఇండ్లలో గృహోపకరణాలు వాడుతున్నారు .

ఇవి మన పనిని సులభతరం చేస్తాయి . గృహోపకరణాలు ఎక్కువగా వాడటం వలన విద్యుత్ వినియోగం పెరుగుతుంది. శారీరక శ్రమ తగ్గడం వలన వివిధ రకాల అనారోగ్యాలు వస్తున్నాయి.

కృత్యం-1: ఈ చిత్రాన్ని పరిశీలించండి. ఎవరెవరు ఉన్నారో గుర్తించి రాయండి.

1. చిత్రంలో ఎవరెవరు ఉన్నారు?

____

2. చిన్నపాప రాకముందు కుటుంబంలో ఎంత మంది ఉండేవారు?

____

కృత్యం-2: మీది ఏ రకమైన కుటుంబమో గుర్తించి బాక్సులో [✓] టిక్ చేయండి.

ఉమ్మడి కుటుంబం	**వ్యష్టి కుటుంబం**
[ ]	[ ]

1. మీ ఇంట్లో ఎవరెవరు ఉన్నారు?

____

మదింపు

గడులలో దాగి ఉన్న కుటుంబ సభ్యులను గుర్తించండి.

గ	అ	మ్మ	అ	ని
న	క్క	నా	న్న	చె
త	మ్ము	డు	కొ	ల్లె
మా	తా	త	య్య	కు

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణా సంస్థ, తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

సంసిద్ధతా కార్యక్రమం

తరగతి: 5 **విషయం:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: కుటుంబ వ్యవస్థ - మార్పులు **కృత్యపత్రం:** 2

Refer worksheet 1:

కృత్యం-1: కింది గృహోపకరణాలలో విద్యుత్ అవసరం లేని వాటికి బాక్సులో [√] చేయండి. వాటి పేర్లు రాయండి.

1. ________________ 2. ________________ 3. ________________

కృత్యం-2: రాణి, రాముల పెళ్ళి వేడుకను చూశారు కదా!

1. రాణి వాళ్ళ ఇంట్లో పెండ్లి తర్వాత వచ్చే మార్పులు ఏముంటాయి?

____

2. రాము వాళ్ళ ఇంట్లో పెండ్లి తర్వాత వచ్చే మార్పులు రాయండి.

____

మదింపు

I. కింది గృహోపకరణాలను వాటి ఉపయోగాలతో జతపరచండి.

[ ] ఎ) పిండి రుబ్బడం

[ ] బి) ఆహార పదార్థాలను నిల్వ చేయడం

[ ] సి) బట్టలు ఉతకడం

[ ] డి) చల్లని గాలి

II. కింది ప్రశ్నలకు ఒక వాక్యంలో సమాధానం రాయండి.

1. కుటుంబంలో ఏ ఏ సందర్భాలలో మార్పులు జరుగుతాయి?

____

2. మీ ఇంట్లో వాడే గృహోపకరణాల పేర్లు రాసి , వాటిలో విద్యుత్ అవసరం ఉన్న వాటికి సున్నా చుట్టండి.

రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణా సంస్థ, తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

పునశ్చరణ కార్యక్రమం

తరగతి: 5 **విషయం:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: ఆటలు - నియమాలు **కృత్యపత్రం:** 3

అంశం/ భావన: గెలుపు ఓటములు

కీలక భావనలు:

- గెలుపు ఓటములు - క్రీడాస్ఫూర్తి - నియమాలు - ఆటలు-ఫలితాలు

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు...

- నియమాలు, వాటి అవసరం ఆటలకు ఏవిధంగా ఉపయోగపడతాయో వివరించగలరు.
- క్రీడాకారులు పతకాలు ఎలా సాధించారో తెలుసుకొనుటకు ప్రశ్నించగలరు.
- రాష్ట్రానికి, దేశానికి సంబంధించిన క్రీడాకారుల సమాచారాన్ని సేకరించి పట్టిక తయారు చేయగలరు.
- వివిధ ఆట వస్తువుల బొమ్మలు గీసి, రంగులు వేయగలరు.

సంక్షిప్త సారాంశం:

మనం ప్రతి రోజు అనే క ఆటలు ఆడుతుంటాం. వాటికి కొన్ని నియమాలు ఉంటాయి. నియమాలు లేకుండా ఆటలు ఆడితే గొడవలు, ప్రమాదాలు జరుగుతాయి. ఆటల్లో గెలుపు ఓటములు సహజం. ఒడిన వారిని గెలిచినవారిని అభినందించాలి. అలాగే గెలిచినవారు ఓడినవారిని కించపరచకూడదు. దీనినే "క్రీడాస్ఫూర్తి" అంటారు. ఆటల్లోనే కాకుండా పాఠశాలల్లో, ఇంట్లో రోడ్డు మీద ప్రయాణించేటప్పుడు నియమాలు పాటించాలి. రోడ్లపై ప్రమాదాలు నివారించడానికి రోడ్డు నియమాలు పాటించాలి. రోడ్డుపై నడిచేటప్పుడు ఎల్లప్పుడు ఎడమవైపునే నడవాలి. రోడ్డును జీబ్రా క్రాసింగ్ ద గ్గర దాటాలి. ఎర్రలైటు వెలిగినపుడు ఆగాలి. ఆరెంజ్ లైట్ వెలిగినపుడు సిద్ధంగా ఉండాలి, ఆకుపచ్చ లైట్ వె లిగినప్పుడు ముందుకు వెళ్ళాలి. ఆటలు ఆడ, మగ, దివ్యాంగులు ఎవరైనా ఆడవచ్చు. ఆటలు ఆడటం పిల్లల హక్కు. ఆటలు ఆడటం వలన శారీరక శ్రమ పెరిగి ఆరోగ్యంగా, ఉత్సాహంగా ఉంటారు. ఇంకా స్నేహ సంబంధాలు పెరుగుతాయి. సమిష్టితత్వం అలవడుతుంది.

కృత్యం-1: చిత్రంలో పిల్లలు ఏయే ఆటలు ఆడుతున్నారో రాయండి.

1. ____________ 2. ____________ 3. ____________

4. ____________ 5. ____________ 6. ____________

కృత్యం-2: ఈ కింది చిత్రం గురించి రెండు వాక్యాలు రాయండి.

____

____

____

కృత్యం-3: క్రింది కబడ్డీ కోర్టును పరిశీలించండి. కోర్టులో ఉండే గీతల పేర్లు రాయండి.

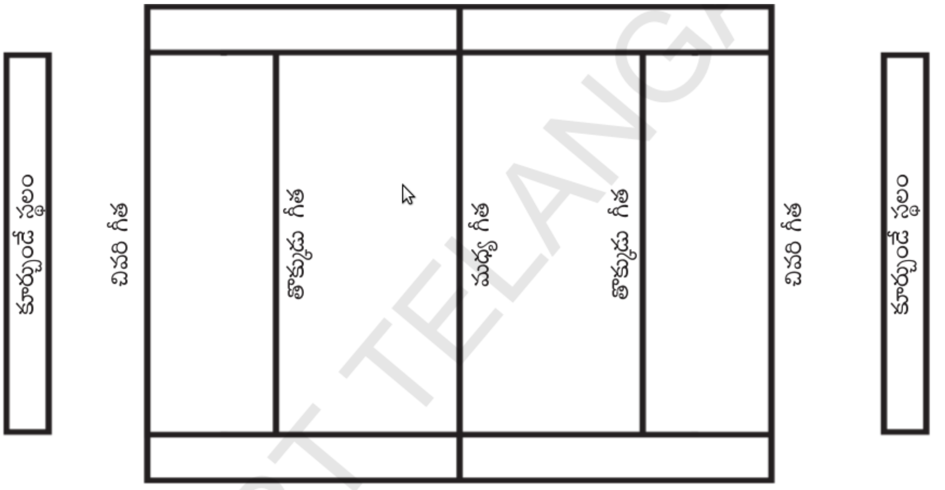

1. ____________________ 2. ____________________ 3. ____________________

4. ____________________ 5. ____________________ 6. ____________________

మదింపు

I. కింది చిత్రాలను పరిశీలించండి.

1. ఆటలు ఎవరెవరు ఆడవచ్చు?

____

____

____

____

II. కింది ప్రశ్నలకు ఒక వాక్యంలో సమాధానం రాయండి.

1. కబడ్డీ ఆటలోని ఏవేని రెండు నియమాలు రాయండి.

____

____

2. పిల్లలు ఆటలు ఆడకపోతే ఏమవుతుంది?

____

____

3. నీవు ఆడే ఏదైనా ఒక ఆట యొక్క ఆట వస్తువు బొమ్మ గీయండి.

రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణా సంస్థ, తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

పునశ్చరణ కార్యక్రమం

తరగతి: 5 **విషయం:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: ఆటలు - నియమాలు **కృత్యపత్రం:** 4

Refer worksheet 3:

కృత్యం-1: చిత్రాన్ని చూసి ఏ ఆటకు ఎంతమంది ఆడుతారో బాక్సులో రాయండి.

కృత్యం-2: కింది ట్రాఫిక్ సిగ్నల్ బొమ్మకు ఎరుపు , పసుపు, ఆకుపచ్చ రంగులు వేయండి . ఏ రంగు లైటు ఉన్నప్పుడు ఏమి చేయాలో రాయండి.

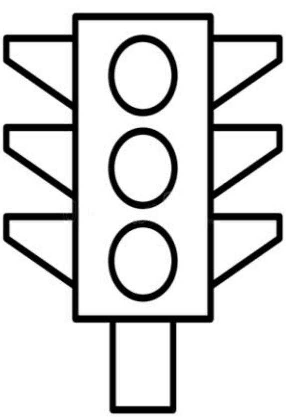	1. ఎరుపు రంగు లైటు .... 2. ఆరెంజ్ లైటు .... 3. ఆకుపచ్చ రంగు లైటు ....

మదింపు

I. ఈ చిత్రంలోని క్రీడాకారిణి ఏ ఆట సంబంధించిన వారో (✓) టిక్ చేయండి.

1.

చెస్ ☐ డ్డీ ☐ క్రికెట్ ☐

2. ఈ చిత్రంలోని క్రీడాకారిణి పేరుకు సున్నా చుట్టండి.

పి.వి సింధు సానియా మీర్జా మేరీకోమ్

II. కింది చిత్రాలలో ఉన్న క్రీడాకారులను గుర్తించి వారు ఆడే ఆటతో జతపరచండి.

(   ) ఎ) క్రికెట్

(   ) బి) షటిల్ బాడ్మింటన్

(   ) సి) చెస్

(   ) డి) బాక్సింగ్

(   ) ఇ) టెన్నిస్

III. కింది ప్రశ్నలకు ఒక వాక్యంలో సమాధానం రాయండి.

1. రోడ్డుపై వెళ్ళేటప్పుడు ఎలాంటి నియమాలు పాటించాలి?

2. మన దేశం తరపున ఒలంపిక్స్ లో పాల్గొని పథకాలు సాధించిన క్రీడాకారుల పేర్లు తెలపండి.

3. ఆటలు ఆడేటప్పుడు నియమాలు పాటించక పోతే ఏమవుతుంది?

రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణా సంస్థ, తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

పునశ్చరణ కార్యక్రమం

తరగతి: 5 **విషయం:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: రకరకాల జంతువులు **కృత్యపత్రం:** 5

అంశం/ భావన: గుడ్లు పెట్టే జంతువులు

కీలక భావనలు:

- గుడ్లు పెట్టే జంతువులు
- చెవులు బయటకు కనిపించడం
- పిల్లల్ని కనే జంతువులు
- జంతు ప్రదర్శనశాల

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు...

- జంతువుల మధ్య పోలికలు, భేదాలు రాయగలరు.
- జంతువుల గురించి తెలుసుకొనుటకు ప్రశ్నించగలరు.
- జంతువులు మనకు ఎలా ఉపయోగపడుతున్నాయో వివరించలరు.
- పెంపుడు జంతువుల బొమ్మలు గీసి రంగులు వేయగలరు.

సంక్షిప్త సారాంశం:

మన చుట్టూ రకరకాల జంతువులు నివసిస్తూ ఉంటాయి. అన్ని జంతువులు ఒకేలా ఉంటాయి. కొన్ని జంతువులకు చర్మంపైన వెంట్రుకలు ఉండి, చెవులు బయటకు కనిపిస్తాయి. ఇవి పిల్లలను కంటాయి. వీటిని శిశుత్పదకాలు అని అంటారు. ఉదా: ఆవు, కుందేలు, పులి. కొన్ని జంతువులకు చర్మంపైన వెంట్రుకలు ఉండవు, పొలుసులు ఉంటాయి. పక్షుల చర్మంపై ఈకలు ఉంటాయి. చెవులు బయటకు కనిపించవు. ఇవి గుడ్లు పెడతాయి. వీటినే అండోత్పదకాలు అంటారు. ఉదా: బల్లి, తొండ, పాము, చేప, మొసలి. పాము శబ్దాలను, అలికిడిని చర్మం ద్వారా గుర్తిస్తుంది. జంతువులను మనం ఆహారం కోసం, వ్యవసాయానికి, రవాణా, కాపాల కోసం ఉపయోగించుకొంటాం. జంతువుల చర్మంతో తోలు వస్తువులు తయారు చేస్తారు. గొర్రె వెంట్రుకల నుండి ఉన్ని తయారు చేస్తారు. మన రాష్ట్ర జంతువు జింక. మన జాతీయ జంతువు పులి. ప్రస్తుతం చాలా రకాల జంతువులు అంతరించిపోతున్నాయి.

కృత్యం-1: కింది చిత్రాలను పరిశీలించండి. చెవులు బయటకు కనిపించే వాటికి ✓ చేయండి. వాటి పేర్లు రాయండి.

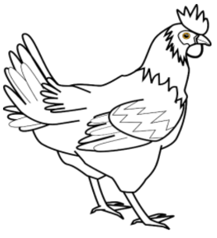		
	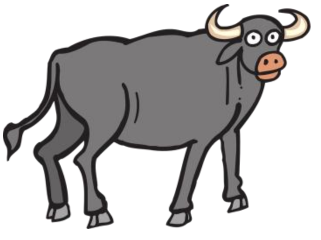	

కృత్యం-2: మొదటి చిత్రం ఆధారంగా రెండవ చిత్రానికి సంబంధించినది పూర్తి చేయండి.

	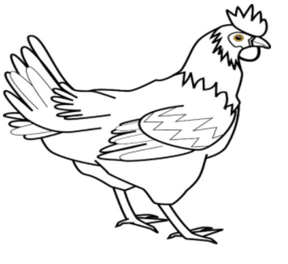
చర్మంపై వెంట్రుకలు ఉంటాయి	చర్మంపై ....

శబ్దాలను చర్మం ద్వారా గ్రహిస్తుంది.	శబ్దాలను .... ద్వారా గ్రహిస్తుంది.

మదింపు

I. క్రింద ఇవ్వబడిన జంట అమరికలో ఉన్న సంబంధాన్ని గమనించి వాటి ఆధారంగా ఖాళీలను పూరించండి.

1. మేక : పిల్లల్ని కంటుంది :: తొండ : ________________
2. జింక : తెలంగాణ రాష్ట్ర జంతువు :: పులి : ________________
3. ________________ : వ్యవసాయం :: గుర్రం : రవాణా

II. కింది ప్రశ్నలకు ఒక వాక్యంలో సమాధానం రాయండి.

1. చర్మంపై పొలుసులు ఉన్న జంతువులకు ఉదాహరణలను రాయండి.

____

____

2. మీ ఇంట్లో పెంచుకొనె ఏవైనా 4 జంతువుల పేర్లు రాయండి . వాటిలో పిల్లలని కనే జంతువులకు సున్నా చుట్టండి.

____

____

3. కింది చిత్రాలను పరిశీలించండి . వీటిలో అండోత్పాదక జంతువులను గుర్తించి వాటి పేర్లు రాయండి.

1. ____________________ 2. ____________________ 3. ____________________

4. ____________________ 5. ____________________ 6. ____________________

రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణా సంస్థ, తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

పునశ్చరణ కార్యక్రమం

తరగతి: 5 | **విషయం:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: రకరకాల జంతువులు | **కృత్యపత్రం:** 6

Refer worksheet 5:

కృత్యం: సరైన దానికి టిక్ (✓) చేయండి.

1. కింది వానిలో శిశుత్పాదకం కానిది ఏది?

	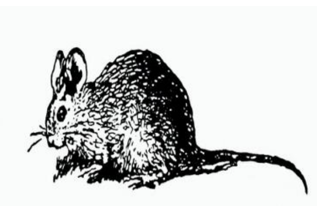	

2. చిత్రంలోని జంతువుకు సంబంధించిన దానికి సున్నా చేయండి.

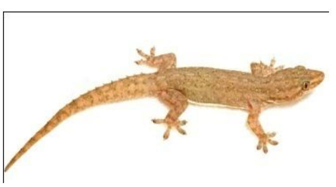

గుడ్లు పెట్టే జంతువు   పాలిచ్చే జంతువు   చర్మంపై వెంట్రుకలుంటాయి

3. ఈ చర్మం ఏ జంతువుది?

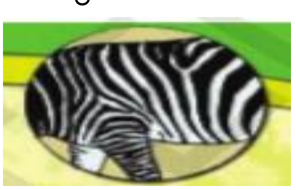

పులి   జీబ్రా   గుర్రం

4. ఈ చిత్రాన్ని పరిశీలించండి . ఈ జంతువు గురించి నీకు తెలిసిన ఏవైనా 2 విషయాలను రాయండి.

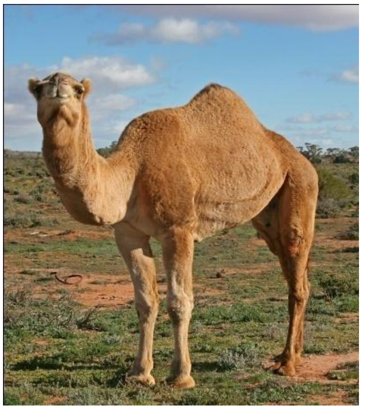

____

____

మదింపు

I. కింది ప్రశ్నలకు ఒక వాక్యంలో సమాధానం రాయండి.

1. ఈకలు లేని జంతువులు గుడ్లు పెడతాయి. వాటికి ఉదాహరణలను రాయండి.

____

2. ఏయే జంతువుల చర్మాన్ని వస్తువుల తయారీకి ఉపయోగిస్తారు?

____

3. పక్షి బొమ్మకు రంగులు వేయండి. పక్షి పేరు రాయండి. అదే బొమ్మను పక్కన గీయండి.

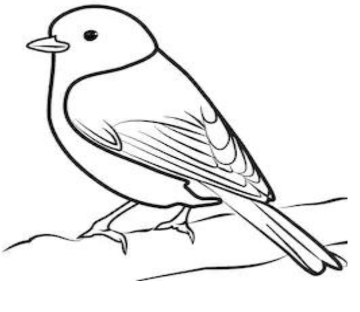	

II. కింది జంతువులను వాటి ఉపయోగాలతో జతపరచండి.

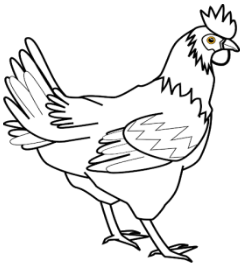

(   ) ఎ) కాపలా

(   ) బి) వ్యవసాయం

(   ) సి) మాంసం, గుడ్లు

(   ) డి) ఉన్ని

III. మీరు పెంచుకొనే జంతువు ఏది? దాని వివరాలను పట్టికలో నమోదు చేయండి.

క్ర. సం.	జంతువు పేరు	ఏమి తింటుంది	ఎన్ని కాళ్ళు ఉన్నాయి	రంగు	ఏయే పనులకు ఉపయోగిస్తారు.	గుడ్లు పెడుతుందా పిల్లలను కంటుందా?

రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణా సంస్థ, తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

పునశ్చరణ కార్యక్రమం

తరగతి :5 **విషయం:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు :జంతువుల జీవన విధానం, జీవ వైవిధ్యం **కృత్యపత్రం** :7

అంశం/ భావన: జీవన విధానం

కీలక భావనలు:

- జీవన విధానం
- రక్షణ పొందడం
- సామూహిక జీవనం
- కీటకాలు
- పక్షుల గూడు
- జీవ వైవిధ్యం

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు...

- పక్షులు, జంతువుల జీవన విధానం గురించి వివరించగలరు.
- జీవ వైవిధ్యం గురించి వివరించగలరు.
- పక్షుల గూడుల నిర్మాణం గురించి తెలుసుకొనుటకు ప్రశ్నించగలరు.
- కీటకాలు, సామూహిక జీవనం గురించి చెప్పగలరు.
- పక్షులు, జంతువుల పట్ల దయ, కరుణ, ప్రేమ చూపగలరు.

సంక్షిప్త సారాంశం:

జంతువుల జీవన విధానం మనం గమనిస్తే కొన్ని ఒంటరిగా, కొన్ని జతగా మరికొన్ని గుంపులుగా నివసిస్తాయి అని తెలుస్తుంది. అలాగే అవి నివసించే నివాసాలు కూడా రకరకాల ఉంటాయి. పక్షుల నివాసాలను గమనిస్తే ఒక్కొ రకం పక్షి ఒక్కొ రకమైన గూడును నిర్మించుకుంటాయి. అవి గుడ్లు పెట్టి పొదగడానికి నివాసాలు ఏర్పరుచుకుంటాయి. కీటకాలు కూడార కరకాల గూళ్ళను నిర్మించుకుంటాయి. అలాగే అవి సమూహంగా ఉండి సామూహిక జీవనాన్ని గడుపుతాయి. ఇలా జీవుల తమ ప్రత్యేకమైన జీవితాన్ని గడుపుతాయి. ఇవన్నీ జీవ వైవిధ్యంలో భాగమే జంతువులు, పక్షులు మొదలగు వాటిపై కరుణ, ప్రేమ చూపి జీవవైవిధ్యాన్ని కాపాడాల్సిన బాధ్యత మనదే. మానవ తప్పిదాల వల్ల ప్రకృతి వైపరీత్యాల వల్ల

ఎన్నో జాతులు అంతరించాయి, అంతరిస్తున్నాయి కూడా అలా ఏ జంతు జాతి అంతరించకుండా ప్రకృతిని సమతుల్యంగా ఉంచాల్సిన బాధ్యత మనదే.

కృత్యం-1: క్రింద ఇవ్వబడిన చిత్రాలను పరిశీలించి వాటిలో అంతరించి పోయిన మరియు అంతరిస్తున్న జంతువులను [✓] మార్కుతో సూచించండి.

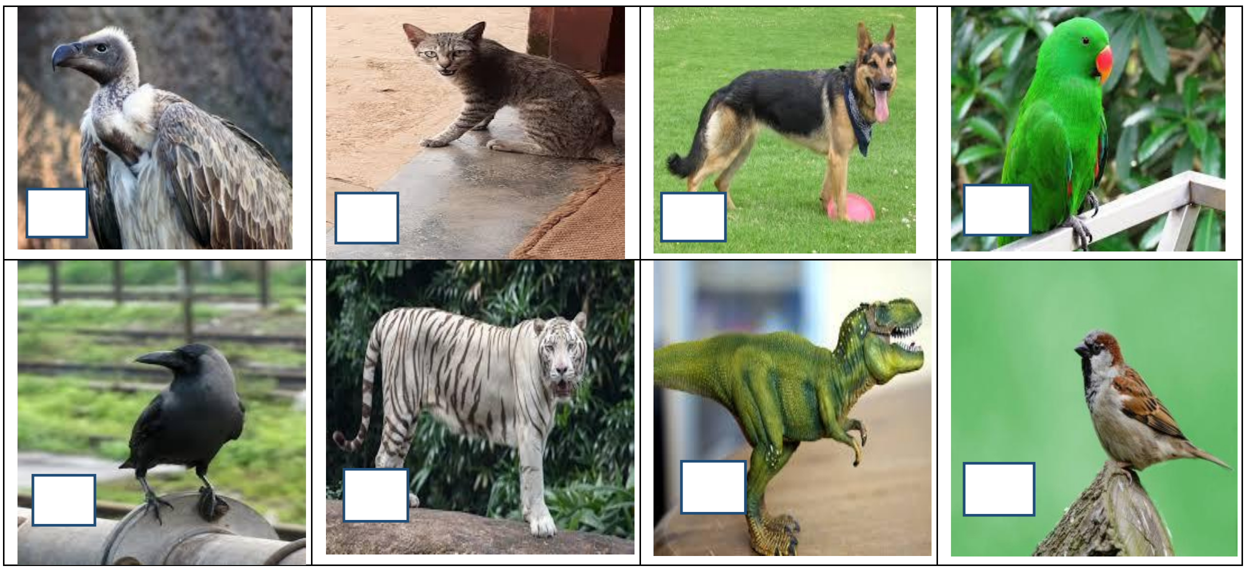

కృత్యం-2: చిత్రంలోని జీవులను గుర్తించి క్రింద ఇవ్వబడిన పేర్లపై సున్నా చుట్టండి. అవి చెరువుపై ఏవిధంగా ఆధారాపడి జీవిస్తున్నాయో రాయండి.

[చేప పులి కొంగ ఏనుగు జింక ఎలుక కప్ప కుందేలు జిరాఫీ తాబేలు మొసలి మొక్కలు చెరువు]

మదింపు

I. క్రింది జంతువులను వాటి నివాసాలతో జతపర్చండి.

( ) ఎ) తేనెటీగ

( ) బి) చీమ

( ) సి) కందిరీగ

( ) డి) పక్షి

చిత్రాన్ని గమనించండి. చిత్రంలో ఏం జరుగుతుంది, నీవైతే ఏం చేస్తావు?

రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణా సంస్థ, తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

పునశ్చరణ కార్యక్రమం

తరగతి :5 **విషయం** :పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు :జంతువుల జీవన విధానం, జీవ వైవిధ్యం **కృత్యపత్రం** :8

Refer worksheet 7:

కృత్యం: కింద ఇవ్వబడిన చిత్రం లోని అంకెలను కలుపుతూ బొమ్మను గీసి, కీటకం పేరు రాసి రంగులు వేసి దాని గురించి నీకు తెలిసిన ఏవైనా రెండు విషయాలు రాయండి.

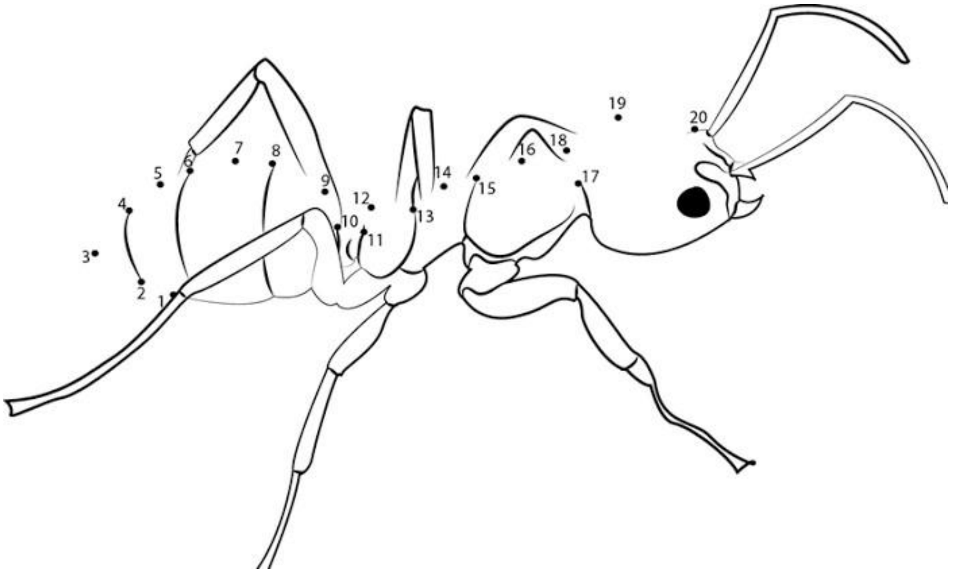

మదింపు

I. క్రింది ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానాన్ని బ్రాకెట్లో రాయండి.

1. తేనెటీగలు పుష్పాల నుండి ________________ను సేకరిస్తాయి [ ]

   A) మకరందం B) పురుగులు C) తొడిమె D) పత్రాలు

2. గుడ్లు పెట్టే చీమలు ____________________ [ ]

   A) కూలి చీమలు B) మగ చీమలు C) రాణి చీమలు D) పైవన్నీ

3. ఈ క్రింది వాటిలో లో అంతరించి పోయిన జీవి ఏది. [ ]

   A) కుందేలు B) డైనోసార్ C) పాము D) పులి

4. చీమ తన బరువు కంటే సుమారు ఎన్ని రెట్లు బరువును మోయగలదు. [ ]

   A) 10 B) 30 C) 50 D) 100

5. కీటకాలకు ఉండే కాళ్ల సంఖ్య. [ ]

   A) 2 B) 4 C) 6 D) 8

II. క్రిందివాక్యాలను చదివి ఏది “తప్పు”ఏది“ఒప్పో”బ్రాకెట్ లో రాయండి.

1. ఏనుగు ఒంటరిగా జీవిస్తుంది. [ ]
2. గిజిగాడు పక్షుల్లో మగ పక్షులు మాత్రమే గూళ్ళు కడతాయి. [ ]
3. పక్షులు గుంపులుగా జీవిస్తాయి. [ ]
4. ఏనుగుల గుంపుకు పెద్ద వయసు ఉన్న ఆడ ఏనుగు నాయకత్వం వహిస్తుంది. [ ]
5. మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పాలపిట్టను రాష్ట్రపక్షిగా ప్రకటించింది. [ ]

III. క్రింది ప్రశ్నలకు ఒక వాక్యంలో సమాధానం రాయండి.

1. మీకు పక్షి శాస్త్రవేత్తను కలిసే అవకాశం వస్తే పక్షుల గురించి తెలుసుకోవడానికి మీరు అడిగే ప్రశ్నలు రెండింటిని రాయండి.

   ____

   ____

   ____

2. పిచ్చుకలు అంతరించే దశకు చేరుకోవడానికి కారణం ఏమిటి?

3. జీవ వైవిధ్యం దెబ్బ తినడానికి గల కారణాలు ఏవైనా రెండింటిని రాయండి.

రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణా సంస్థ, తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

పునశ్చరణ కార్యక్రమం

తరగతి :5 **విషయం** :పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు :మన చుట్టూ ఉండే మొక్కలు **కృత్యపత్రం** :9

అంశం/ భావన: తీగలు

కీలక భావనలు:

- తీగలు
- పొదలు
- మొక్కలోని భాగాలు
- నర్సరీ

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు...

- తీగలు, పొదలు, చెట్లకు కొన్ని ఉదాహరణలు ఇవ్వగలరు.
- తీగలు, పొదల మధ్య పోలికలు, భేదాలు చెప్పగలరు.
- మొక్కలోని భాగాలు, వాటి ఉపయోగాలు తెలుసుకొనుటకు ప్రశ్నించగలరు.
- విత్తనాలు మొలకెత్తడం ప్రయోగం చేసి వివరించగలరు.

సంక్షిప్త సారాంశం:

భూమి మీద ఉన్న చెట్లు, మొక్కల్లో కొన్ని చిన్నగా, కొన్ని పెద్దగా, మరికొన్ని చాలా పెద్దవిగా ఉంటాయి. మొక్కల్లో, చెట్లల్లో తీగలు, పొదలు, వృక్షాలు ఇలా చాలా రకాలు ఉంటాయి. మొక్కల్లో ముఖ్యంగా వేర్లు, కాండము, ఆకులు, పూలు, కాయలు మొదలగు భాగాలుంటాయి. మొక్కల నుండి లభించే పూలు చాలా మందికి జీవనాధారం. పూల నుండి కాయలు, కాయలు పండ్లుగా మారి, పండ్ల నుండి మొక్క విత్తనాలు ఉత్పత్తి చేస్తుంది. ఇలా ఉత్పత్తి అయ్యే విత్తనాలు అన్ని మొక్కల్లో ఒకేలా ఉండవు. ఈ విత్తనాలు నేలపై బడి మొలకెత్తి కొత్త మొక్కలు ఏర్పరుస్తాయి.మొక్క తనను పోలినమొక్కలను విత్తన వ్యాప్తి ద్వారా నేలపై

అంతా సహజంగా విస్తరించేలా చేస్తాయి. విత్తనాలను సేకరించి నర్సరీలలో మొక్కలను ఉత్పత్తి చేసి కూడా పాఠశాల, ఇంటి ఆవరణ, తోటల్లో ఇలా కావాల్సిన చోట చెట్లను పెంచడం జరుగుతుంది.

కృత్యం-1: ఇవ్వబడిన మొక్కల పేర్లను పట్టిక ఆధారంగా వర్గీకరించి రాయుము.

[బీర, కాకర, మామిడి, మర్రి, మల్లె, గులాబీ, చామంతి, గుమ్మడి, గన్నేరు, మందార, చింత, రావి]

తీగలు	పొదలు	వృక్షాలు

కృత్యం-2: క్రింద ఇవ్వబడిన మొక్క భాగాలను గుర్తించి దాని (✓)చే సూచించండి.

వేర్లు	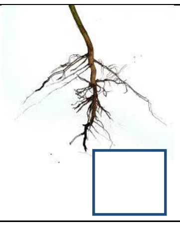	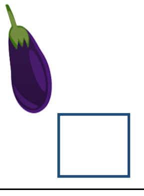	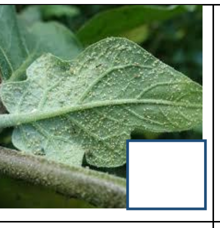	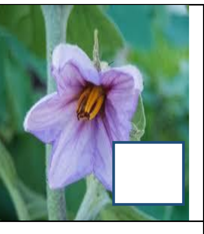	
ఆకు		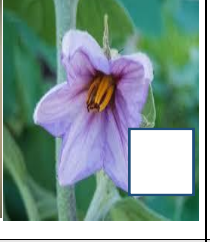			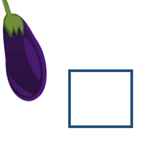
కాయ	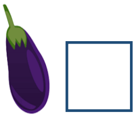	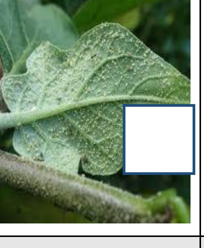	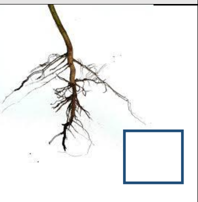		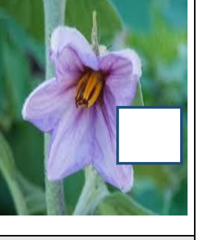

పువ్వు	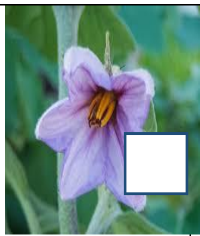			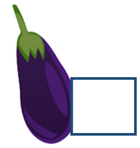	
కాండం	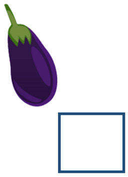				

మదింపు

I. క్రింది వాటిని జతపరచండి.

	( )	ఎ) ఒకే విత్తనం గల పండు
	( )	బి) ఎక్కువ విత్తనాలు గల పండు
	( )	సి) చిన్న విత్తనాలు గల పండు
	( )	డి) విత్తనాలు లేకుండా వస్తున్న పండ్లు
	( )	ఇ) పెద్ద విత్తనం గల కాయ

II. క్రింది ప్రశ్నలకు ఒక వాక్యంలో సమాధానం రాయండి.

1. నీ దగ్గరలోని తోటకి వెళ్లి తోటమాలితో మొక్కల గురించి తెలుసుకోవడానికి నీవు అడిగే ప్రశ్నలలో ఏవైనా రెండిటిని రాయండి.

2. మొక్కలు ఆకుల ద్వారా ఆహారాన్ని ఎలా తయారు చేసుకుంటాయో వివరించండి.

3. విత్తన వ్యాప్తి జరగకపోతే ఏమౌతుంది?

రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణా సంస్థ, తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

పునశ్చరణ కార్యక్రమం

తరగతి: 5 **విషయం:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: మన చుట్టూ ఉండే మొక్కలు **కృత్యపత్రం:** 10

Refer worksheet 9:

కృత్యం: క్రింద ఇవ్వబడిన బుట్టలోని పండ్లను గుర్తించి, రంగులువేసి, పేర్లు ఇవ్వబడిన వృత్తాల్లో రాయండి.

మదింపు

I. కింద ఇవ్వబడిన ఖాళీలను పూరించండి.

1. గులాబీ : పొద మొక్క :: మల్లె : ____________________

2. కుళ్ళిన మాంసం వంటి వాసనను ____________________ అను పుష్పం వెదజల్లుతుంది.

3. పెద్దగా విశాలంగా పెరిగే మొక్కలను ________________________________అంటారు .

4. ఆకుల్లో ________________ ఉండటం వల్ల ఆకుపచ్చగా కనిపిస్తాయి.

5. మొక్క _______________ ద్వారా నేల నుండి నీరు,పోషకపదార్థాలను గ్రహిస్తుంది.

II. క్రింది వాటికి సరైన సమాధానాన్ని బ్రాకెట్లో రాయండి.

1. కింది వాటిలో ఒకే విత్తనం గల పండు ఏది? [ ]

   A) దానిమ్మ B) బత్తాయి C) మామిడి D) సపోటా

2. వరి గింజలను ఏమని పిలుస్తారు? [ ]

   A) వడ్లు B) బియ్యం C)నూకలు D) అన్నం

3. క్రింది ఏ జంతువును రైతు మిత్రుడు అంటారు. [ ]

   A) వానపాము B) ఎలుక C) అడవి పంది D) ఏనుగు

4. మొక్కలఉత్పత్తి కేంద్రాలను ఏమని అంటారు? [ ]

   A) నర్సరీలు B) మిషనరీలు C) కాలనీలు D) ఫ్యాక్టరీలు

5. పార్థీనియం మొక్కను ఈ విధంగా కూడా పిలుస్తారు. [ ]

   A) వయ్యారి భామ B) టచ్ మీ నాట్ C) గన్నేరు D) దూలగొండి

III. కింది వాక్యాలు చదివి తప్పు ఒప్పులను గుర్తించండి.

1. మొక్క ఆహారాన్ని గింజలు, కాయలు, దుంపలు మొదలగు వాటిలో నిల్వ చేసుకుంటాయి. [ ]
2. నేల పైభాగాన పెరిగే మొక్క భాగం వేర్లు. [ ]
3. అన్ని రకాల మొక్కల కాండాలు ఒకేరకంగా ఉంటాయి. [ ]
4. మనకు కావలసిన పండ్లు,కూరగాయలు అన్ని మొక్కల నుండే వస్తాయి. [ ]
5. మొక్కలు విత్తనాల నుండి మొలకెత్తుతాయి. [ ]

రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణా సంస్థ, తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

పునశ్చరణ కార్యక్రమం

తరగతి: 5 **విషయం :** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: దారి తెలుసుకుందామా! **కృత్యపత్రం:** 11

అంశం/ భావన: పటం

కీలక భావనలు:

- పటం - దేశం - సరిహద్దులు - దిక్కులు

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు...

- దిక్కులు, మూలల గురించి వివరించగలరు.
- బడి, ఇంటికి గల సరిహద్దులను గుర్తించగలరు.
- పాఠశాల పటం గీయగలరు.
- రాష్ట్ర పటంలో వారి వారి జిల్లాలను గుర్తించగలరు.

సంక్షిప్త సారాంశం:

మనం దిక్కుల ఆధారంగా మన చుట్టూ ఏ దిక్కులో ఏమున్నాయో చెప్పవచ్చు. సూర్యుడు ఉదయించే వైపును తూర్పు అని, అస్తమించే వైపును పడమర అని మిగతా రెండు వైపులను ఉత్తర మరియు దక్షిణ దిక్కులు అంటారు.దిక్కుల ఆధారంగా ఇంటికి, వీధికి, గ్రామానికి ఏ ఏ దిక్కులో ఏమున్నాయో చెప్పవచ్చు. ఒక స్థలానికి, భవనానికి లేక గ్రామానికి ఇలా దేనికైనా చుట్టూ అనుకొని ఏమున్నాయో వాటిని సరిహద్దులు లేదా ఎల్లలు అంటారు.సరిహద్దు ఆధారంగా ఒక ప్రాంతం, స్థలం, కట్టడం యొక్క ఉనికిని గుర్తించవచ్చు. ఇలా గుర్తించడానికి దిక్కులు, మూలలు ఉపయోగపడతాయి. నాలుగు దిక్కుల తోపాటు ఈశాన్యం, నైరుతి, ఆగ్నేయం, వాయువ్యం అను నాలుగు మూలలు ఉంటాయి.కొన్ని గ్రామాలు కలిసి మండలం, కొన్ని మండలాలు కలిసి జిల్లా, కొన్ని జిల్లాలు కలిసి ఒక రాష్ట్రం అంటారు. మండలంలో మండల స్థాయి, జిల్లాలో జిల్లా స్థాయి కార్యాలయాలు, సామాజిక సంస్థలు ఉంటాయి.మనం కొత్త ప్రాంతానికి వెళ్లినప్పుడు పటంలో చూసి, వెళ్లాల్సిన ప్రాంతం ఎక్కడుందో గుర్తించవచ్చు. పటాల ఆధారంగా ఒక ప్రాంతంలోని ఎండ, వేడి, వర్షపాతం మొదలైన వాతావరణ వివరాలు కూడా తెలుసుకోవచ్చు.

కృత్యం-1: క్రింది చిత్రంలో దిక్కులను, మూలలను గుర్తించండి.

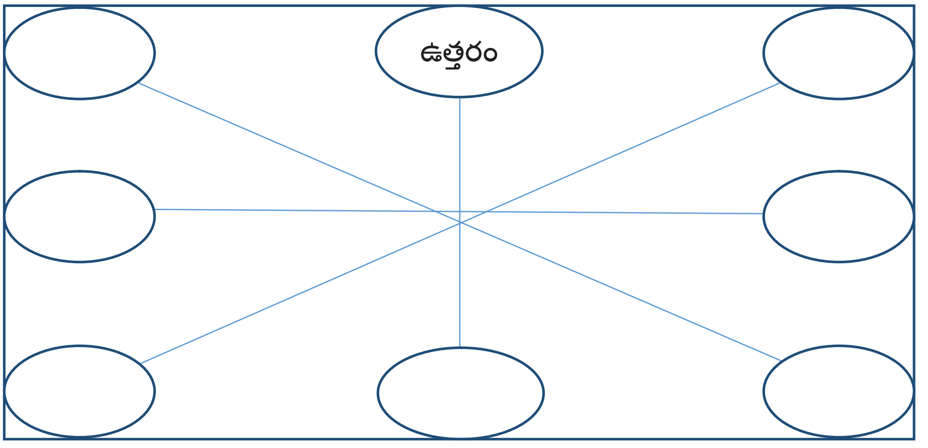

కృత్యం-2: చిత్రాన్ని పరిశీలించి దిక్కు, మూలల ఆధారంగా ఏవైపు ఏమున్నాయో రాయండి.

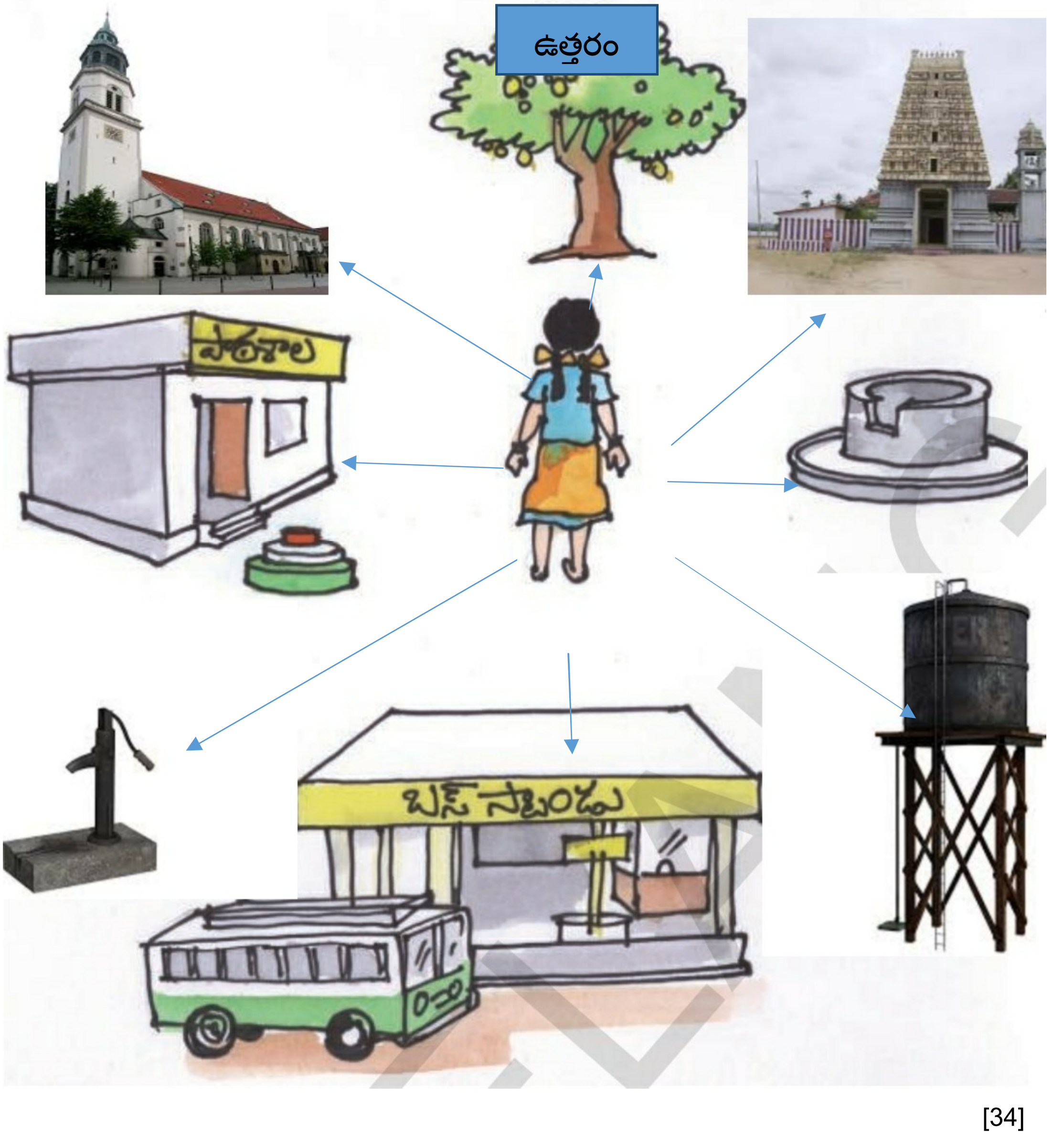

- బావి ________________ దిక్కులో ఉంది.
- బస్ స్టాండ్ ________________ దిక్కులో ఉంది.
- ఉత్తరాన ________________ఉంది.
- పడమరన ________________ ఉంది.
- ఆగ్నేయ మూలన ________________ ఉంది.
- గుడి ________________ మూలన ఉంది.
- వాయువ్య మూలన ________________ఉంది.
- నైరుతి మూలన ________________ఉంది.

మదింపు

I. కింద ఇవ్వబడిన ఖాళీలను పూరించండి.

1. ఉత్తర దిక్కుకు అభిముఖంగా ________________ దిక్కు ఉంటుంది.
2. సూర్యుడు ________________ దిక్కున ఉదయిస్తాడు.
3. ఉత్తర దిక్కు మరియు తూర్పు దిక్కు మధ్యలో______________ మూల ఉంటుంది.
4. దూరాన్ని మీటర్లలో కొలవాలంటే __________ బద్దను ఉపయోగించాలి.

II. కింది ప్రశ్నలకు ఒక వాక్యంలో సమాధానం రాయండి.

- దిక్కులు, మూలలు అనే భావనలు లేకుంటే ఏం జరుగుతుంది?

____

____

____

- మన రాష్ట్రంలో ప్రవహించే నదుల పేర్లు రాయండి.

____

____

____

రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణా సంస్థ, తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

పునశ్చరణ కార్యక్రమం

తరగతి: 5 **విషయం:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: దారి తెలుసుకుందామా! **కృత్యపత్రం:** 12

Refer worksheet 11:

కృత్యం: క్రింద ఇవ్వబడిన మన రాష్ట్ర పటంలో ఏవైనా 10 జిల్లాలను గుర్తించి పేర్లు రాయండి.

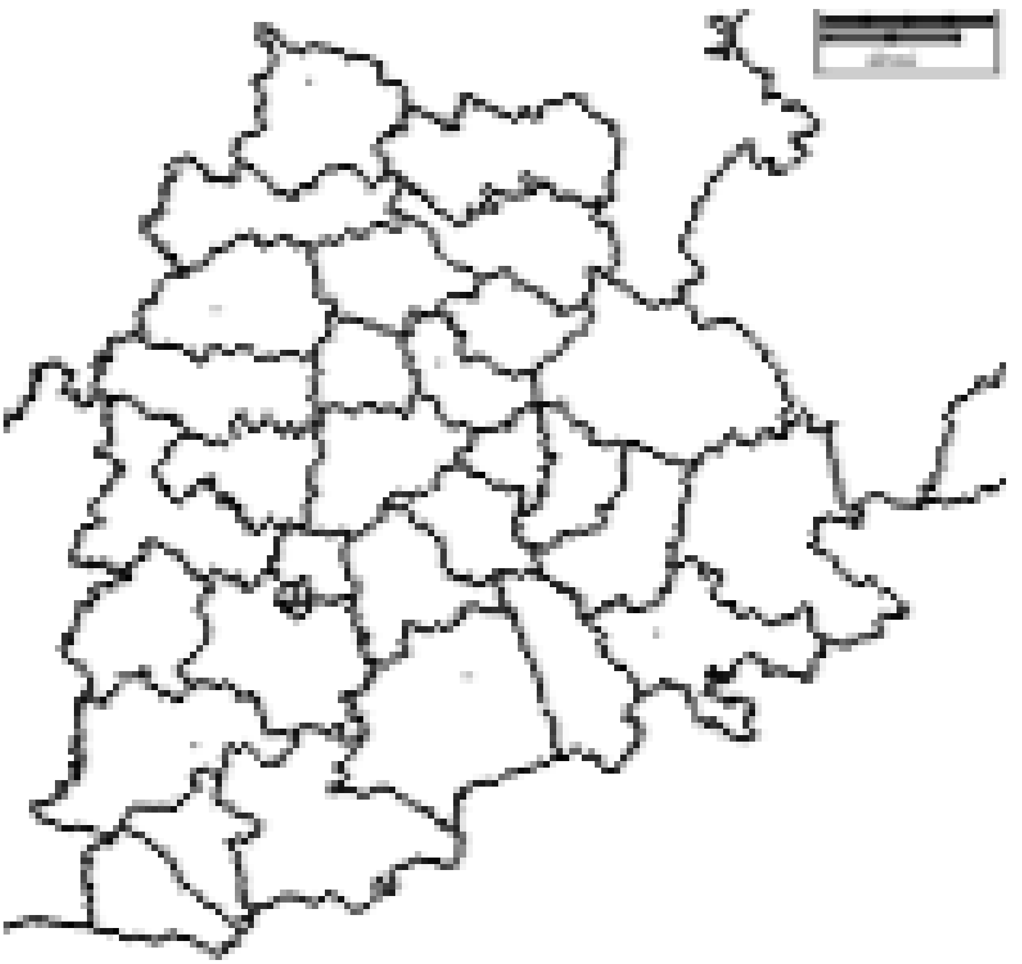

మదింపు

I. కింది ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానాన్ని [ ] లో గుర్తించండి.

1. మండలం అంటే? [ ]

A) గ్రామాల సముదాయం B) జిల్లాల సముదాయం

C) రాష్ట్రాల సముదాయం D) దేశాల సముదాయం

2. ఈ క్రింది వాటిలో మండల స్థాయిలో ఉండని కార్యాలయం లేదా సామాజిక సంస్థ ఏది [ ]

A) తహసీల్దార్ కార్యాలయం B) ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రం

C) పోలీస్ స్టేషన్ D) జిల్లా కలెక్టర్ కార్యాలయం

3. మన రాష్ట్రంలో జిల్లాల సంఖ్య .... [ ]

A) 21 B) 31 C) 41 D) 33

4. మంచిర్యాల జిల్లాలో మండలాల సంఖ్య.......... [ ]

A) 18 B) 22 C) 31 D) 28

5. గ్రామ పటం గీసేటప్పుడు పటంలో పూరిల్లు గుర్తించడానికి వాడే గుర్తు ఏది [ ]

A) B) 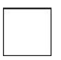 C) 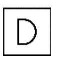

D)

II. క్రింది వాటిని జతపరుచుము.

1. మండల ప్రజా పరిషత్ కార్యాలయం [ ] A) జిల్లా స్థాయి కార్యాలయం
2. జిల్లా పరిషత్ కార్యాలయం [ ] B) మన రాష్ట్రం
3. తెలంగాణ [ ] C) జిల్లా
4. మండలాల సముదాయం [ ] D) రాష్ట్రం
5. జిల్లాల సముదాయం [ ] E) మండల స్థాయి కార్యాలయం

III. క్రింది వాటికి ఒక వాక్యంలో సమాధానాలు రాయండి.

1. మీ పాఠశాల సరిహద్దులను రాయండి.

----

2. మీ తరగతి గదిలో నల్లబల్ల ఏ దిక్కున ఉందో గుర్తించి రాయండి.

----

3. మీ పాఠశాలలో వంటగది స్థానాన్ని దిక్కులు మూలలు ద్వారా గుర్తించి రాయండి.

రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణా సంస్థ, తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

పునశ్చరణ కార్యక్రమం

తరగతి: 5 **విషయం:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: ప్రభుత్వ సంస్థలు **కృత్యపత్రం:** 13

అంశం/ భావన: ప్రభుత్వ సంస్థ

కీలక భావనలు:

- ప్రభుత్వ సంస్థ
- ఫిర్యాదు
- నివేదికలు
- ఆరోగ్యశ్రీ కార్డు
- సర్వసభ్య సమావేశం

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు...

- గ్రామం నుండి జిల్లా వరకు ఎక్కడెక్కడ ఏఏ సంస్థలు ఉన్నాయో చెప్పగలరు.
- జిల్లా, మండల పటంలో ప్రభుత్వ కార్యాలయాలను గుర్తించగలరు.
- ఏదైనా సంస్థ నుండి సమాచారాన్ని సేకరించడానికి ప్రశ్నలు అడగగలరు.
- ప్రభుత్వ సంస్థలు ప్రజల ఆస్తి. వీటిని కాపాడడానికి మనమేం చేయాలో వివరించగలరు.

సంక్షిప్త సారాంశం:

ప్రజల సౌకర్యాలను తీర్చడానికి ప్రభుత్వంచే ఏర్పాటు చేసిన సంస్థలను "ప్రభుత్వ సంస్థలు" అంటారు. గ్రామంలోని సమస్యలు పరిష్కరించడానికి "గ్రామ పంచాయతీ కార్యాలయం" ఉంటుంది .గ్రామ స్థాయిలో బడి, పోస్టాఫీస్, అంగన్ వాడి కేంద్రం, పశువైద్యశాల ఉంటాయి. గ్రామ స్థాయిలో గ్రామ రెవెన్యూ అధికారి, గ్రామ పంచాయతీ కార్యదర్శి ఉంటారు. వీధి దీపాలు ఏర్పాటు, మంచి నీటిసరఫరా, మురికి కాలువలు శుభ్రం చేయడం గ్రామ పంచాయతీ విధులు. మండల స్థాయిలో ప్రజలకు సేవ చేయడానికి ఇతర కార్యాలయాలు ఉంటాయి. ప్రాథమిక విద్య, పశుపోషణ, వ్యవసాయం, ఆరోగ్యం, రోడ్ల నిర్మాణం మొదలగు పనులను చేయుటకు మండల పరిషత్ అభివృద్ధి కార్యాలయం ఉంటుంది. రైతులకు పట్టదారు పాసుపుస్తకాలు ఇవ్వడం, భూ వివాదాలను పరిష్కరించడానికి తహాశీల్దారు కార్యాలయం ఉంటుంది. మండల వనరుల కేంద్రం ప్రాథమిక విద్యను అందించడం కోసం, పశువైద్యశాల పశు పోషణ పశువుల ఆరోగ్యం కొరకు, పోలీస్ స్టేషన్ శాంతి భద్రతలను కాపాడడం, నేరాలు జరగకుండా చూడడం చేస్తుంది. బ్యాంక్ ల నుండి డిపాజిట్లను సేకరించడం, వ్యవసాయ మరియు వ్యక్తిగత ఋణాలు ఇవ్వడం చేస్తుంది. జిల్లా కేంద్రంలో జిల్లా కలెక్టర్ కార్యాలయం, జిల్లా పరిషత్ కార్యాలయం, జిల్లా న్యాయస్థానం, జిల్లా పంచాయతీ కార్యాలయం, జిల్లా ప్రధాన ఆసుపత్రి మొదలగు సంస్థలు జిల్లా ప్రజల అవసరాలను తీర్చుతాయి. సమాచార హక్కు చట్టం ద్వారా కోరుకున్న సమాచారాన్ని ప్రభుత్వ కార్యాలయాల నుండి పొందవచ్చు.

కృత్యం-1: క్రింది వాటికి సూచనల ఆధారంగా సమాధానాలు రాయండి.

1. చిత్రంలోని ప్రభుత్వ సంస్థ చేసే ఏవైనా 2 పనులను తెలపండి.

----

2. కింది చిత్రంలోని ప్రభుత్వ సంస్థకు సంబంధించిన సేవలకు సున్నా చుట్టండి.

రేషన్ కార్డు	వ్యవసాయ రుణాలు	డిపాజిట్ల సేకరణ
ఆధార్ కార్డు	ఆరోగ్య సేవలు	డబ్బు దాచుకోవడం

కృత్యం-2: కింది పట్టికలోని ప్రశ్నలను చదవండి. వాటికి ఎవరు సమాధానాలు చెబుతారో రాయండి.

క్ర.సం.	ప్రశ్నలు	సమాధానం చెప్పే అధికారి
1.	రైతులకు విత్తనాలు ఎప్పుడు పంపిణీ చేస్తారు?	
2.	గ్రామానికి ఉన్న రోడ్డు పాడైంది.గతుకులు ఉన్నాయి. రాకపోకలకు కష్టమవుతుంది. ఎప్పుడు బాగు చేస్తారు?	
3.	మా గ్రామంలో మధ్యాహ్నభోజనం వండే వారికి డబ్బులు ఎప్పుడు చెల్లిస్తారు?	
4.	మా గ్రామంలోని పాఠశాలలో ఆడపిల్లలకు సరిపడినన్ని మూత్రశాలలు లేవు. ఎప్పుడు నిర్మిస్తారు?	
5.	మా బడి పిల్లలకు గ్రంథాలయ పుస్తకాలు కావాలి?	
6.	గ్రామంలోని రైతులకు ఎరువులు కొనడానికి ఋణాలు కావాలి. ఎంత మంజూరు చేస్తారు? ఎలా?	
7.	గ్రామంలో కొంతమంది పేదలకు ఇళ్ళు లేవు. వారికి ఇళ్లను ఎప్పుడు మంజూరు చేస్తారు?	

TELANGANA

మదింపు

I. కింది ప్రభుత్వ సంస్థలను వాటి అధికారులతో జతపరచండి.

1. మండల పరిషత్ అభివృద్ధి కార్యాలయం [ ] ఎ) టీకాలు వేయడం
2. మండల వనరుల కేంద్రం [ ] బి) రోడ్లనిర్మాణం,మరమ్మతులు
3. ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రం [ ] సి) పట్టాదారు పాసుపుస్తకాలు ఇవ్వడం
4. తహశీల్దారు కార్యాలయం [ ] డి) శాంతిభద్రతలు కాపాడడం
5. పోలీస్ స్టేషన్ [ ] ఇ) పాఠశాలలను పర్యవేక్షించడం

II. కింది ప్రశ్నలకు ఒకటి లేదా రెండు వాక్యాలలో సమాధానాలు రాయండి.

1. మీ జిల్లా మరియు మండలం పేర్లు రాయండి. మీ గ్రామంలో ఉన్న ప్రభుత్వ సంస్థల పేర్లు వివరాలు తెలపండి.

----

2. జిల్లా స్థాయిలో ఉండే కార్యాలయాల పేర్లు, అవి చేసే పనులు రాయండి.

కార్యాలయంపేరు	**చేసే పనులు**

III. మీ గ్రామ పటం గీయండి . గ్రామంలో ఏఏ కార్యాలయాలు ఉన్నాయో ఒక్కొక్క దానికి ఒక గుర్తును సూచించండి.

ఉదా: బడి , ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రం 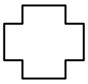 , పోస్టాఫీసు P, బ్యాంక్ 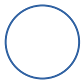

రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణా సంస్థ, తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

పునశ్చరణ కార్యక్రమం

తరగతి: 5 **విషయం:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: ఇళ్ళ నిర్మాణం, పారిశుధ్యం **కృత్యపత్రం:** 14

అంశం/ భావన: ఇంటి నిర్మాణం

కీలక భావనలు:

- ఇంటి నిర్మాణం
- అపార్టుమెంట్
- ఇంటి ప్లాన్
- ఇటుక బట్టీలు
- పారిశుధ్యం

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు....

- ఇంటి నిర్మాణానికి అవసరమైన సామగ్రి గురించి వివరించగలరు.
- ఇల్లు నిర్మాణం తెలుసుకొనుటకు తాపీ మేస్త్రిని ప్రశ్నించగలరు.
- ఇళ్ళు నాడు, నేడు పోల్చి చెప్పగలరు.
- ఇటుకల తయారీ విధానంలో వివిధ దశలను వివరించగలరు.
- వివిధ ప్రాంతాలలోని ఇండ్ల నిర్మాణం గురించి చెప్పగలరు.

సంక్షిప్త సారాంశం:

మనం నివసించడానికి ఇళ్ళు అవసరం. గ్రామాల్లోను, పట్టణాల్లోను రకరకాల ఇళ్ళు ఉంటాయి. గతంతో పోలిస్తే ఇప్పుడు ఇళ్ళు ఎన్నో మార్పులు చేర్పులకు లోనైనాయి. మొదట్లో ఇళ్ళు మట్టితో నిర్మించేవారు. వాటిపై కప్పు గడ్డితోగాని, పెంకులతోగాని, వేసేవారు. ప్రస్తుతం చాలా ఇళ్ళు ఇటుకలు, సిమెంట్తో నిర్మిస్తున్నారు. పైకప్పును ఇనుము, కంకర, సిమెంట్ మిశ్రమంతో నిర్మిస్తున్నారు. ఇల్లు కట్టడానికి ఆనేక మంది భవన నిర్మాణ కార్మికులు, తాపీమేస్త్రీ, కార్పెంటర్లు, ఎలక్ట్రిషియన్లు, ప్లంబర్లు మొదలగువారు అవసరమవుతారు. ఇంటినిర్మాణానికిఇటుకలు,సిమెంట్, ఇసుక,కంకర,ఇనుము, నేలపై పరిచే బండలు, టైల్స్ మొదలైనవి అవసరమవుతాయి. అపార్టుమెంట్ ఇళ్ళకు, సాధారణ ఇళ్ళకు తేడాలు ఉంటాయి. వేడిమి, వర్షపాతం లభించే సామాగ్రిని బట్టి ఇళ్ళను నిర్మిస్తారు . అస్సాం , నాగాలాండ్ , మేఘాలయా రాష్ట్రాలలో వర్షాలు ఎక్కువగా కురుస్తాయి కాబట్టి ఇక్కడ ఇళ్ళను చెక్కతో నిర్మిస్తారు .

కాశ్మీర్లోని శ్రీనగర్లో డాంగా సరస్సులో పడవల ఇళ్ళు ఉంటాయి . పట్టణాలలో పేదలు కాలు వకట్టన, నదుల ఒడ్డున, ఖాళీగా ఉన్న ప్రభుత్వ స్థలాల్లో గుడిసెలు వేసుకొని నివసిస్తారు . వీరి ఇళ్ళలో కనీస సౌకర్యాలు ఉండవు. మనం నివసించే ప్రదేశాన్ని పరిశుభ్రంగా ఉంచుకోవాలి.

కృత్యం-1: కింది వివిధ రకాల ఇళ్ళ చిత్రాలను పరిశీలించండి.

1. చిత్రంలో ఏఏ రకాల ఇళ్ళు ఉన్నాయి?

----

2. మీది ఏ రకమైన ఇల్లు? ఏయే వసతులు ఉన్నాయి?

కృత్యం-2: ఇటుకల తయారీలోని దశలను వాటి క్రమంలో అమర్చి పక్కన రాయండి.

* పచ్చి ఇటుకలను రెండు రోజుల పాటు ఎండబెట్టడం	1.
* బంకమట్టిని బూడిదతో కలపడం	2.

* మట్టి ముద్దలను అచ్చులలో వేసి తీయడం	3.
* బంకమట్టిని సేకరించడం	4.
*దీనిని నీటితో కలిపి పశువులతో మెత్తగా చేయడం	5.
* వారం రోజులు చల్లార్చి, తర్వాత అమ్మడం	6.
* ఎండిన ఇటుకలను బట్టీలలో కాల్చడం	7.

మదింపు

I. కింది చిత్రాన్ని పరిశీలించి, ప్రశ్నలకు సమాధానాలు రాయండి.

1. చెత్తను ఇలా ఆరుబయట పారబోయడం సరైనదేనా? ఎందుకు?

____

____

2. పరిసరాలను పరిశుభ్రంగా ఉంచడానికి నీవంతుగా ఏమి చేస్తావు?

____

____

II. కింది ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానాలను [ ] లో గుర్తించండి.

1. చెక్క ఇళ్ళు ఎక్కడ కనిపిస్తాయి? [ ]

ఎ) కేరళ బి) అస్సాం సి) కర్నాటక

2. క్రింది వానిలో వేరుగా ఉన్న దానిని గుర్తించండి? [ ]

ఎ) ఇటుక బి) సిమెంటు సి) పుస్తకం

3. అన్ని సౌకర్యాలు కల్గిన ఇల్లు? [ ]

ఎ) గుడిసె బి) రేకుల ఇల్లు సి) అపార్టుమెంట్

4. పరిసరాల పరిశుభ్రత కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన పథకం [ ]

ఎ) వందేభారత్ బి) స్వచ్ఛభారత్ సి) మేరాభారత్

5. కాంక్రీట్ మిశ్రమం తయారీకి ఏరాళ్ళు అవసరమౌతాయి? [ ]

ఎ) కంకరరాళ్ళు బి) చలువరాళ్ళు సి) గులకరాళ్ళు

III. కింది వానిని జతపరచండి.

1. ఇటుకలు	[ ]	ఎ) రాజస్థాన్
2. స్లాబు	[ ]	బి) శ్రీనగర్
3. చలువరాళ్ళు	[ ]	సి) బంకమట్టి
4. అపార్టుమెంట్	[ ]	డి) కాంక్రీట్ మిశ్రమం
5. పడవల ఇల్లు	[ ]	ఇ) ఫ్లాట్

IV. **ఇవ్వబడిన నమూనా ఇంటిని చూసి ఇల్లు బొమ్మను గీసి రంగులు వేయండి. ఇంటి ఆవరణలో మొక్కల బొమ్మలను గీయండి.**

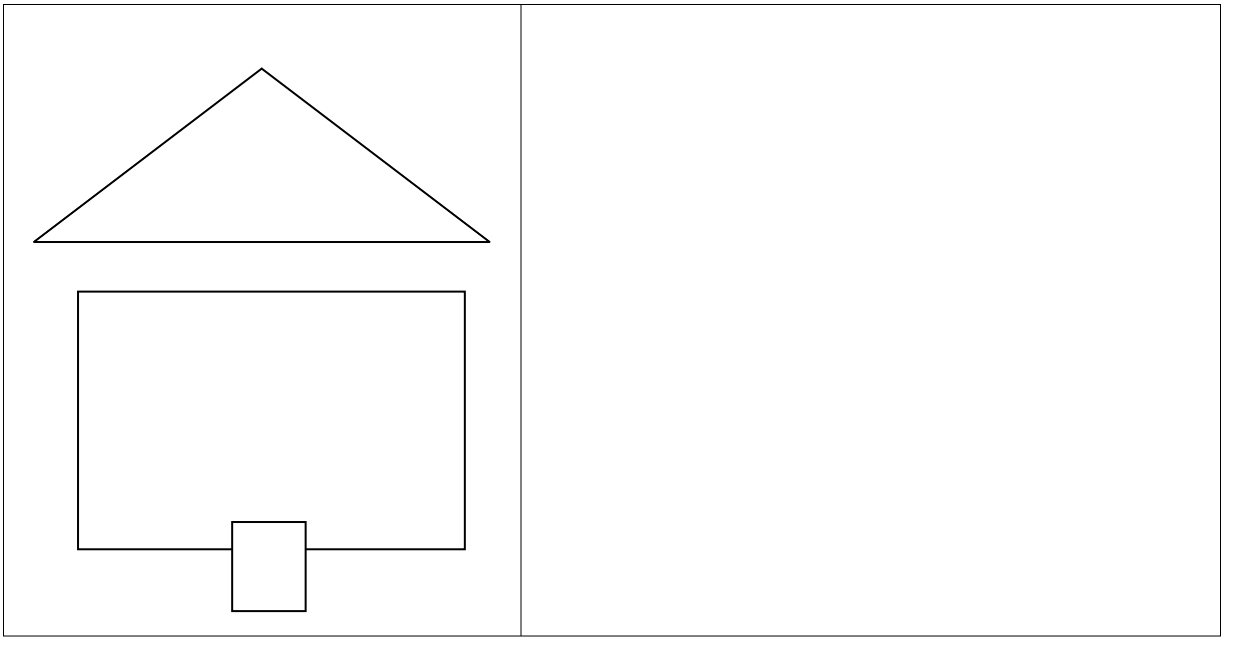

రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణా సంస్థ, తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

పునశ్చరణ కార్యక్రమం

తరగతి: 5 **విషయం:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: మా ఊరు – మా చెరువు **కృత్యపత్రం:** 15

అంశం/ భావన: వరద నీరు

కీలక భావనలు:

- వరద నీరు
- చెరువు
- అలుగు
- చెరువు కాలుష్యం
- వ్యవసాయం
- చెరువు ప్రయోజనాలు

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు....

- చెరువు నిర్మాణంలోని వివిధ దశలను వివరించగలరు.
- చెరువు వల్ల ప్రయోజనాలను తెలుపగలరు.
- రాష్ట్రంలోని ప్రసిద్ధ చెరువులను రాష్ట్ర పటంలో గుర్తించగలరు.
- గ్రామంలోని చెరువు యొక్క చరిత్రను తెలుసుకొనుటకు ప్రయత్నించగలరు.
- చెరువు నీటి కాలుష్యానికి కారణాలను తెలుసుకొనుటకు ప్రశ్నించగలరు.

సంక్షిప్త సారాంశం:

నాగుల చెరువు కింద అనేక మంది రైతులు పంటలు పండిస్తున్నారు . ఒకప్పుడు నాగుల చెరువు ఉన్నచోట ఒక పెద్దకుంట ఉండేది. గ్రామంలోని రైతులందరు కలిసి ఆ కుంటను చెరువుగా మార్చుకున్నారు. వరద నీరు వచ్చే ప్రాంతాల నుండి నేరుగా కాలువలు తవ్వి కుంటకు కలిపారు . చెరువుకట్టకు రెండు తూములు ఏర్పాటు చేసుకున్నారు . కాకతీయులు ,నిజాం రాజుల కాలంలో గొలుసుకట్టు చెరువులు తెలంగాణ అంతటా నిర్మించారు. చెరువుల వలన పంటలు బాగా పండుతాయి . తాగడానికి నీరు లభిస్తుంది .

చేపలు పెంచుతారు. తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని చెరువులు : రామప్ప చెరువు జయశంకర్ జిల్లాలో ఉంది . ఈ చెరువు పక్కన ఉన్న రామప్ప దేవాలయం శిల్పకళకు ప్రసిద్ధి . నల్గొండ జిల్లాలో పానగల్ చెరువు ఉంది . దీనినే ఉదయ సముద్రం అని అంటారు. ఇక్కడ ప్రసిద్ధ ఛాయా సోమేశ్వర దేవాలయం ఉంది. హైదరాబాద్ లో హుస్సేన్ సాగర్ రాష్ట్రంలోని పెద్ద చెరువుల్లో ఒకటి . దీనిని కుతుబ్ షాహీ పాలకులు నిర్మించారు . హైదరాబాద్, సికింద్రాబాద్, నగరాలకు మంచినీటిని అందిస్తుంది . మనం వ్యర్థాలను చెరువులో వేయడం వలన చెరువులు కలుషితమవుతున్నాయి . తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 'మిషన్ కాకతీయ' పేరుతో రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా చెరువులలో పూడికతీసి నీటి నిల్వలు పెంచే ప్రయత్నం చేస్తుంది.

కృత్యం-1: చిత్రాన్ని పరిశీలించండి. ఆలోచించి రాయండి.

1. **చెరువు నిండితే ఎవరికి ప్రయోజనమో రాయండి.**

   ----

2. **చెరువులో ఉండే కొన్ని మొక్కల, జంతువుల పేర్లు రాయండి.**

కృత్యం-2: కింది చిత్రాన్ని పరిశీలించండి. నీటి కాలుష్యానికి గల కారణాలు రాయండి.

____

____

____

____

మదింపు

I. కింది ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానాన్ని [ ]లో గుర్తించండి.

1. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో గొలుసుకట్టు చెరువులను నిర్మించిన రాజులు [ ]

ఎ) కాకతీయులు బి) చోళులు సి) ఆంధ్రులు

2. చెరువుకట్టకు తూమును ఎందుకు ఏర్పాటు చేస్తారు? [ ]

ఎ) చేపలు పట్టడానికి

బి) చెరువు నిండడానికి

సి) ఎక్కువైన నీటిని వదలడానికి

3. కింది వానిలో చెరువుకు సంబంధం లేనిది .... [ ]

ఎ) అలుగు బి) కాలువ సి) తూము

4. చెరువులను అభివృద్ధి చేయుటకు తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేసి పట్టిన పథకం [ ]

ఎ) మిషన్ కాకతీయ బి) మిషన్ భగీరథ సి) మిషన్ భారతీయ

5. కింది వానిలో సరస్సుల నగరం అని దేనిని అంటారు? [ ]

ఎ) హైదరాబాద్ బి) ఉదయ్‌పూర్ సి) కోల్ కత

II. కింది వానిని జతపరచండి.

1. రామప్పచెరువు [ ] ఎ) గండిపేట

2. పానగల్ చెరువు [ ] బి) హైదరాబాద్

3. హుస్సేన్ సాగర్ [ ] సి) జయశంకర్ జిల్లా

4.ఉస్మాన్ సాగర్ [ ] డి) నల్గొండ

III. కింది ప్రశ్నలకు ఒక వాక్యంలో సమాధానాలు రాయండి.

1. చెరువు, కుంటకు గల తేడా ఏమిటి?

----

2. చెరువుకు తూములు ఎందుకు ఉంటాయి?

----

3. మీ ఊరి చెరువు కింద ఏయే పంటలు పండిస్తారు?

IV. నీటిలో నివసించే ఏవేని రెండు బొమ్మలు గీసి రంగులు వేయండి.

రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణా సంస్థ, తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

పునశ్చరణ కార్యక్రమం

తరగతి :5 **విషయం** :పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు : మన ఆహారం – మన ఆహారం **కృత్యపత్రం** : 16

అంశం/ భావన: సామూహిక భోజనం

కీలక భావనలు:

- సామూహిక భోజనం
- వృథా
- ఆహార ధాన్యాలు

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు...

- ఆహారం మొక్కలు మరియు జంతువుల నుండి లభిస్తుందని తెలుసుకుంటారు.
- ఆరోగ్యపు అలవాట్ల గురించి వివరిస్తారు.
- ఆహారం వృథా చేసే సందర్భాలకు ఉదాహరణలిస్తారు.
- ఆహారం నిల్వ చేసే పద్ధతులను తెలుసుకుంటారు.
- రాష్ట్రంలో ఏయే జిల్లాలో ఏయే పంటలు పండుతాయో తెలిపే జాబితా తయారు చేస్తారు.

సంక్షిప్త సారాంశం:

మనం ఆరోగ్యంగా జీవించడానికి ఆహారం అవసరం. మనకు ఆహారం మొక్కల నుండి జంతువుల నుండి లభిస్తుంది. మనం రోజు ఆహారం ఇంట్లో పాఠశాలలో తింటూ ఉంటాం. అప్పుడప్పుడు ఇరుగు పొరుగు వారితో కలిసి వనభోజనాలకు వెళుతూ ఉంటాము. వనభోజనాల వల్ల పిల్లలకు ఆనందం, అందరి మధ్య మంచి సన్నిహిత్యం పెరుగుతుంది. ప్రభుత్వ పాఠశాలలో విద్యార్థుల కోసం ప్రభుత్వమే మధ్యాహ్న భోజన పథకం అమలు చేస్తున్నది. పాఠశాలలో విద్యార్థులకు ప్రతి రోజు మెనూ ప్రకారం మంచి పౌష్టికాహారం అందించుటలో ప్రధానోపాధ్యాయులు ఉపాధ్యాయులు సహకరిస్తారు. వీలైనంత వరకు

ఆరుబయట పెట్టి అమ్మే ఆహార పదార్థాలు, జంక్ ఫుడ్స్ తినకూడదు. ఆహార పదార్థాలను ఎక్కువ కాలం నిల్వ ఉంచుటకు ఫ్రిజ్ లు వాడుతారు. జనతా ఫ్రిజ్ చౌకైనది. విందులు, ఫంక్షన్స్, పెండ్లిళ్లు లాంటి చోట్ల ఎక్కువగా ఆహారం వృథా అవుతుండడం మనం గమనిస్తుంటాము. అలా ఆహారం వృథా చేయకుండా సద్వినియోగం అయ్యేలా చూడాలి. మనం తినే ఆహార ధాన్యాలు పండించుటలో ఎంతో మంది శ్రమ దాగి ఉంది అన్న విషయం మనం ఎప్పుడూ గుర్తుంచుకోవాలి.

కృత్యం-1: క్రింది చిత్రాన్ని పరిశీలించి, మీ పరిశీలనలు రాయండి, ఆరుబయటి ఆహార పదార్థాలు మనకు హానికరం. కారణాలు రాయండి.

మదింపు

I. క్రింది ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానాన్ని (   )లో రాయండి.

1. ఎక్కువ కాలం నిల్వ ఉండే ఆహార పదార్థం. (   )

   అ) అప్పడాలు, వడియాలు   ఆ) కూరగాయలు   ఇ) అన్నము   ఈ) బ్రెడ్ ముక్క

2. విస్తరాకుల తయారీకి ఉపయోగించే ఆకులు (   )

   అ) మోదుగ ఆకులు   ఆ) తమలపాకులు

   ఇ) మామిడి ఆకులు   ఈ) జామ ఆకులు

3. ప్లాస్టిక్ ప్లేట్లు మరియు గ్లాసులు వాడటం వలన కలిగే నష్టం (   )

   అ) భూకాలుష్యం కలిగిస్తుంది   ఆ) రసాయనాలు వెలువడుతాయి

   ఇ) శరీరానికి హాని   ఈ) పైవన్నీ

4. మనం ఆహారం తినడం వలన మన శరీరానికి ఏం లభిస్తుంది. (   )

   అ) శక్తి   ఆ) ఆరోగ్యం   ఇ) పెరుగుదల   ఈ) శారీరక ధారుఢ్యం

5. ప్రభుత్వ పాఠశాలలో మధ్యాహ్న భోజన పథకం అమలు చేయుటకు గల ముఖ్య ఉద్దేశం.

   (   )

   అ) పౌష్టికాహారంఅందించడం   ఆ) నమోదు పెంచడం

   ఇ) చదువుపై శ్రద్ధ పెంచడం   ఈ) పైవన్నీ

II. క్రింది వాటిని జతపరచండి.

1.	వన భోజనాలు	( )	ఎ) కూరగాయలు పండ్లను తాజాగా ఉంచడం.
2.	మధ్యాహ్నభోజన పథకం	( )	బి) తినేముందు చేతులు పరిశుభ్రంగా కడుక్కోవడం.
3.	ఆహార పదార్థాలు వృథా	( )	సి) ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో అమలు అయ్యే పథకం.
4.	జనతా ఫ్రిజ్	( )	డి) విందులు, వేడుకలు, పెళ్లిళ్లలో ఎక్కువ.
5.	ఆరోగ్య నియమాలు	( )	ఇ) ఇరుగుపొరుగు వారితో సాన్నిహిత్యం పెరుగును.

III. ఈ క్రింది ప్రశ్నలకు ఒక వాక్యంలో సమాధానం రాయండి.

1. వరిని పండించు విధానం తెలుసుకొనుటకు రైతును నీవు అడిగే ప్రశ్నలలో ఏవైనా రెండు ప్రశ్నలు రాయండి.

---

2. మనం తినడానికి ముందుగా చేతులను సబ్బుతో పరిశుభ్రంగా కడుక్కోవాలి. ఎందుకు?

---

3. పెండ్లిళ్లు, విందులు మొదలైన వాటిల్లో ఎక్కువ ఆహారం వృథా కాకుండా ఉండటానికి ఏవైనా రెండు పరిష్కార మార్గాలు రాయండి.

రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణా సంస్థ, తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

పునశ్చరణ కార్యక్రమం

తరగతి :5 **విషయం** :పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు : ఊరు నుండి ఢిల్లీకి **కృత్యపత్రం** : 17

అంశం/ భావన: బస్సు ప్రయాణం

కీలక భావనలు:

- బస్సు ప్రయాణం
- ట్రాఫిక్ సిగ్నల్స్
- రైల్లో పరిశుభ్రత

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు....

- రైలు, బస్సు ప్రయాణాల వివరాలు, జాగ్రత్తల గురించి తెలుసుకోగలరు.
- ప్రయాణానికి సంబంధించిన వివరాలు తెలుసుకోవడానికి ప్రశ్నించగలరు.
- రాష్ట్ర పటంలో ముఖ్య రైల్వే స్టేషన్లను గుర్తించగలరు.
- ప్రయాణంలో తోటివారికి, వృద్ధులకు కావల్సిన సహాయం చేయగలరు.

సంక్షిప్త సారాంశం:

మనం ఒక ప్రాంతం నుండి మరొక ప్రాంతమునకు వెళ్లడానికి అనేక ప్రయాణ మార్గాలు ఉన్నాయి. వాటిలో ముఖ్యమైనవి రోడ్డు రవాణా మార్గం, రైలు రవాణా మార్గం,వాయురవాణామార్గం,జలరవాణామార్గం. రోడ్డు రవాణా మార్గంలో బస్సు ప్రయాణం ముఖ్యమైనది. తెలంగాణ రాష్ట్ర రోడ్డు రవాణా సంస్థ వారు రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా అన్నిగ్రామాలకు పట్టణాలకు ప్రయాణించుటకు వీలుగా పల్లె వెలుగు, ఎక్స్‌ప్రెస్, డీలక్స్, ఇంద్ర, గరుడ వంటి వివిధ రకాల బస్సులను నడుపుతున్నారు. రోడ్డుపై ప్రయాణించినప్పుడు రోడ్డు నియమాలను తప్పనిసరిగా పాటించాలి. రైలు రవాణా మార్గంలో దేశ వ్యాప్తంగా అనేక ప్రాంతాలను కలుపుతూ రైలు మార్గాలు వేయబడినవి. రైలు ప్రయాణంలో ప్రయాణికుల సౌకర్యార్థం, ఆన్లైన్టికెటింగ్వ్యవస్థ,

రైలు ప్రయాణంలో ఆహార పదార్థాలు అందించడం రైలు బోగీలు పరిశుభ్రంగా ఉంచడం చేస్తారు. రైళ్ల ప్రయాణానికి కూడా అత్యాధునిక సిగ్నలింగ్ వ్యవస్థ ఉంటుంది. మనం బస్సులలో, రైళ్లలో ప్రయాణించినప్పుడు వాటిని పరిశుభ్రంగా ఉంచడం మన బాధ్యత. మనం బస్సులలో రైళ్ళలో ప్రయాణించినప్పుడు తగు జాగ్రత్తలు తీసుకొని సురక్షితంగా ప్రయాణం చేయాలి.

కృత్యం-1: క్రింద ఇవ్వబడిన పదాలను పట్టిక ఆధారంగా వేరుచేసి రాయండి.

రైలు ప్రయాణం	బస్సు ప్రయాణం

బస్సు	ప్లాట్ ఫాం	పల్లె వెలుగు	రైలు	TIMS
టి.సి.	కండక్టర్	దక్షిణ మధ్య రైల్వే	వనిత కార్డు	తత్కాల్ టికెట్
క్యాట్ కార్డు	రైల్వే స్టేషన్	బస్ స్టేషన్	ట్రాఫిక్ సిగ్నల్	జీబ్రా క్రాసింగ్,
స్పీడ్ బ్రేకర్	TSRTC	రాజధాని ఎక్స్ ప్రెస్	బోగీ	రైలు పట్టాలు

కృత్యం-2: క్రింద ఇవ్వబడిన ట్రాఫిక్ సిగ్నల్ చిత్రాల ఆధారంగా వాహనం నడిపేవారు ఏం చేయాలో రాయండి.

మదింపు

I. ఈ క్రింది ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానాన్ని (   )లో గుర్తించండి.

1. మనం ఒక ప్రాంతం నుండి మరొక ప్రాంతానికి ప్రయాణించుటకు తోడ్పడే మార్గాలు. [   ]

    అ) రోడ్డు రవాణా మార్గం   ఆ) రైలు రవాణా మార్గం

    ఇ) వాయు రవాణా మార్గం   ఈ) పైవన్నీ

2. మన రాష్ట్రంలో రైళ్లను నిర్వహించు సంస్థ. [ ]

    అ) దక్షిణ మధ్య రైల్వే   ఆ) మధ్య రైల్వే

    ఇ) నార్త్ రైల్వే   ఈ) పశ్చిమ రైల్వే

3. మనం వాహనంలో ప్రయాణిస్తున్నప్పుడు ఆకుపచ్చ రంగు సిగ్నల్ పడితే ఏమి చేయాలి? [ ]

అ) వాహనం ఆపాలి   ఆ) వాహనం వెళ్లాలి

ఇ) వాహనం పక్కకు పెట్టాలి   ఈ) పైవేవీకావు

4. తెలంగాణ రాష్ట్ర రోడ్డు రవాణా సంస్థ వారు నడిపే ఆర్డినరి బస్సు పేరు. [ ]

అ) పల్లె వెలుగు   ఆ) గరుడ   ఇ) ఇంద్ర   ఈ) రామ

5. వనిత కార్డు, నవ్య క్యాట్కార్డు ఉన్నవారికి ఎందులో ప్రయాణించినప్పుడు ప్రయాణ ధరలో పదిశాతం రాయితీ ఇస్తారు. [ ]

అ) బస్సు   ఆ) రైలు   ఇ) విమానం   ఈ) ఆటో

II. క్రింది వాటిని జతపరచండి.

1. రోడ్డు రవాణామార్గం [ ]   ఎ)

2. రైలు రవాణామార్గం [ ]   బి)

3. జల రవాణామార్గం [ ]   సి)

4. వాయు రవాణామార్గం [ ]   డి)

III. ఈ క్రింది ప్రశ్నలకు ఒక వాక్యములో సమాధానములు రాయండి.

1. రోడ్డుపై వాహనాలు నడిపేటప్పుడు పాటించే నియమాలలో ఏవైనా రెండు నియమాలు రాయండి.

2. రోడ్డు కూడలి వద్ద ట్రాఫిక్ సిగ్నల్ వ్యవస్థ లేనట్లయితే ఏమి జరుగుతుంది?

3. రైలు, బస్సు ప్రయాణాలలో మీరు గమనించిన ఏవైనా రెండు తేడాలు రాయండి.

రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణా సంస్థ, తెలంగాణ, హైదరాబాదు

పునశ్చరణ కార్యక్రమం

తరగతి :5 విషయం :పరిసరాల విజ్ఞానం

తరగతి :5 **విషయం :** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు : భారతదేశ చరిత్ర–సంస్కృతి **కృత్యపత్రం :** 18

అంశం/ భావన: చరిత్ర

కీలక భావనలు:

- చరిత్ర
- సంస్కృతి
- నాగరికత
- జీవన విధానం

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు....

- మన దేశ చరిత్ర, సంస్కృతి గురించి వివరించగలరు.
- మన దేశ చరిత్రలో కొందరు ప్రముఖుల గురించి తెలుసుకొనుటకు ప్రశ్నించగలరు.
- మన దేశంలోని ప్రముఖ కట్టడాల చరిత్రలను వివరించగలరు.
- మన సంస్కృతికి సంబంధించిన కట్టడాలను కాపాడడానికి కృషి చేయగలరు.

సంక్షిప్త సారాంశం:

పూర్వ కాలం నుండి జరిగిన అనేక సంఘటనలు ప్రజల జీవన విధానంలో వచ్చిన మార్పులను గురించి తెలియజేయునది చరిత్ర. ఆదిమానవుడి నుండి ఆధునిక మానవుడుగా ఎలాప రిణామం చెందాడని తెలుపునది ప్రాచీన చరిత్ర. మన భారతదేశం కూడా నాటి సింధూ నాగరికత నుండి నేటివరకు గొప్పనైన చరిత్ర సంస్కృతులను కలిగియున్నది. దేశ చరిత్రను తెలుసుకొనుటకు కట్టడాలు, నిర్మాణాలు, శిలాశాసనాలు, గ్రంథాలు తోడ్పడుతాయి. మనం ధరించే దుస్తులు, మాట్లాడే భాష, మన పండుగలు, తినే ఆహారం, పండించే పంటలు, ఆడే ఆటలు, పాటలు మొదలైనవి సంస్కృతిని తెలియజేస్తాయి. భారతదేశ

చరిత్రను తెలుసుకొనుటకు సారనాథ్ స్థూపం, కుతుబ్ మినార్, ఎర్రకోట, చార్మినార్, వేయిస్తంభాల గుడి, వంటి కట్టడాలు, అశోకుడు, చంద్రగుప్త విక్రమాదిత్యుడు, గణపతిదేవుడు, రుద్రమదేవి, శ్రీకృష్ణదేవరాయలు, అక్బర్, శివాజీ, మీర్ ఉస్మాన్ అలీఖాన్ వంటి పాలకుల చారిత్రక అధ్యయనాల ద్వారా భారతదేశం చరిత్ర – సంస్కృతులను అవగతం చేసుకోవచ్చు.

కృత్యం-1: క్రింది కట్టడాలను గుర్తించి పేరు రాసి, వాటి గురించి రాయండి.

మదింపు

I. క్రింది ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానాలను ( ) గుర్తించండి.

1. సింధు నాగరికతలో ప్రధాన రేవు పట్టణం. ( )

   అ) లోథాల్ ఆ) మొహంజోదారో ఇ) సింధు ఈ) దోలావిరా

2. "నవరత్నాలు" అనే కవులు ఎవరి ఆస్థానంలో ఉండేవారు. ( )

అ) అక్బర్ ఆ) చంద్రగుప్త విక్రమాదిత్యుడు ఇ) శివాజీ ఈ) అశోకుడు

3. కుతుబ్ మినార్ కట్టడం గల నగరము. ( )

అ) హైదరాబాద్ ఆ) వారణాసి ఇ) ఢిల్లీ ఈ) పంజాబ్

4. అశోకుడు కళింగ యుద్ధం తర్వాత కలత చెంది స్వీకరించిన మతం? ( )

అ) జైనమతం ఆ) బౌద్ధమతం ఇ)సిక్కుమతం ఈ) హిందూమతం

5. "ఆముక్త మాల్యద" అను గ్రంథమును రచించిన గొప్పరాజు. ( )

అ) అక్బర్ ఆ) శివాజీ ఇ) శ్రీకృష్ణదేవరాయలు ఈ) అశోకుడు

II. ఈ క్రింది వాటిని జతపరచండి.

1. 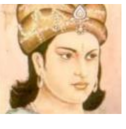 ( ) ఎ . మొగలాయి చక్రవర్తి

2. ( ) బి. మరాఠా రాజ్యస్థాపకుడు

3. ( ) సి. హైదరాబాద్ రాష్ట్ర చివరి పాలకుడు

4. 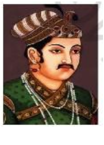 ( ) డి. మౌర్య సామ్రాజ్యరాజు

5. 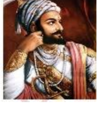 ( ) ఇ. విజయనగర రాజు

III. **ఈ క్రింది ప్రశ్నలకు ఒక వాక్యములో సమాధానములు రాయండి.**

1. మన చారిత్రక కట్టడాలను పరిరక్షించుకోవాలి. ఎందుకో ఒక కారణము రాయండి.

2. మనదేశ చరిత్రను తెలుసుకొనుటకు ఏఏ ఆధారాలు తోడ్పడతాయి?

3. మన భారతదేశ సంస్కృతి గొప్పనైనది అని ఎలా చెప్పగలవు?

లెవల్ - 2

విద్యా సంవత్సరం 2020-21

పాఠం పేరు : 1. జంతువులు - మన జీవనాధారం

పాఠం పేరు : 2. వ్యవసాయం

పాఠం పేరు : 3. మనం చెట్లను పెంచుదాం

పాఠం పేరు : 4. పౌష్టికాహారం

STATE COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING

TELANGANA, HYDERABAD.

ACADEMIC YEAR 2020-21

LEVEL - 2

తరగతి: 5వ **మీడియం:** తెలుగు **సబ్జెక్టు:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: జంతువులు – మన జీవనాధారం **కృత్యపత్రం సంఖ్య:** 1

అంశం/ భావన: మన అవసరాలు - జంతువులను మచ్చిక చేసుకోవడం

కీలక భావనలు:

1. జీవనోపాధి
2. పెంపుడు జంతువు
3. జంతువుల మచ్చిక

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు....

- మన పూర్వీకులు ఆహారం, రక్షణ, రవాణ కోసం జంతువులను మచ్చిక చేసుకున్నారు అని తెలుసుకోగలరు.
- మనం వ్యవసాయం కోసం ఎద్దు, ఆవు, బర్రెలు పెంచుకుంటున్నారు అనే విషయాన్ని అవగహన చేసుకోగలరు.
- అదాయం కొరకు జంతువులను పోషిస్తారని తెలుసుకోగలరు.

భావనల అవగహన:

మన పూర్వీకులు అడవులలో నివసించే వారు. మొదట్లో జంతువులు,దుంపలు వారి ప్రధాన ఆహారం తరువాత పంటలు పండించడంతో పాటు అనేక పనులు చేశారు. ఈ క్రమంలో వారి ఆహారం, రక్షణ, రవాణా కోసం కొన్ని జంతువులను మచ్చిక చేసుకున్నారు. వాటి సంతానమే ఇప్పుడు మనతో నివసించే జంతువులు.

1. మన జీవనోపాధికి తోడ్పడే జంతువులు ఏవి?

----

2. జంతువుల పైన మనం ఏ ఏ అవసరాల కోసం ఆధారపడుతున్నాము?

----

3. పాలిచ్చే జంతువు బొమ్మ గీసి రంగులు వేయండి.

స్వీయ మూల్యాంకనం-1

1. ఏ ఏ జంతువులను మనిషి మచ్చిక చేసుకున్నాడు?

____

____

2. వ్యవసాయంలో రైతుకు సహాయపడే జంతువుల పేర్లు రాయండి.

----

3. జతపరచండి.

రక్షణ

రవాణ

ఆహారం

వినోదం

4. మీ ఇంట్లో పెంపుడు జంతువు బొమ్మ గీసి రంగులు వేయండి.

STATE COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING

TELANGANA, HYDERABAD.

ACADEMIC YEAR 2020-21

LEVEL - 2

తరగతి: 5వ **మీడియం:** తెలుగు **సబ్జక్టు:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: జంతువులు – మన జీవనాధారం **కృత్యపత్రం సంఖ్య:** 2

అంశం/ భావన: గొర్రెలే నా ఆస్థి - గొర్రెల పెంపకం

కీలక భావనలు:

1. గొర్రెల కాపరి
2. ఆదాయ వ్యయాలు
3. కరువు

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు...

- గొర్రెల కాపర్లు గొర్రెల మేత కోసం మైదాన ప్రాంతాలకు ఉదయం నుండి సాయంత్రం వరకు తీసుకొని వెళతారని వివరిస్తారు.
- గొర్రెల కాపరులకు కుక్క, గాడిదలు ఏ విధంగా సహాయపడతయొ తెలుపగలరు.
- గొర్రెల వల్ల వ్యవసాయనికి కూడా ఉపయోగం ఉంటుంది అని గుర్తిస్తారు.
- గొర్రెల కాపరులు కరువు కాలంలో తమ జిల్లాలను వదిలి వెళ్ళడం వల్ల కలిగే కష్టాలను తెలుసుకోగలరు.
- గొర్రెల కాపరులు గొర్రెల పెంపకంలో పొందే ఆదాయం తక్కువగా ఉంటుంది అని గుర్తిస్తారు.

భావనల అవగహన:

మన అవసరాల కోసం రకరకాల జంతువులపైన అధారపడుతున్నాం. వారిలో గొర్రెలు పెంచేవారు కూడా ఉంటారు. వీరు ఉదయం నుండి సాయంత్రం వరకు గొర్రెల మేతకు వెళ్తారు. వీరికి గాడిద,కుక్క సహకారంగా ఉంటాయి. గొర్రెలు ఎదగగానే ఒకేసారి అమ్మేస్తారు. గొర్రె పిల్లలని తమతోనే ఉంచుకుంటారు. ఈ విధంగా కష్టపడినా కూడా గొర్రెల కాపరులకొచ్చే ఆదాయం తక్కువ.

1. గొర్రెల కాపరులు ఒక రోజు చేసే పనులను రాయండి.

----

2. గొర్రెల కాపరులు ఎదుర్కొనే కష్టాలను రాయండి.

----

3. గొర్రెలకు రక్షణగా ఉండే జంతువు బొమ్మ గీయండి.

స్వీయ మూల్యాంకనం-2

1. మీ ఊరిలో గొర్రెలు కాసేవారి పేర్లు రాయండి.

----

2. గొర్రెల వల్ల పొందే ప్రయోజనాలను రాయండి.

----

3. సరైన జవాబును రాయండి.

1. గొర్రెల కాపరుల వంట సామాగ్రిని మోసే జంతువు ( )

అ) గాడిద ఆ) పులి ఇ) నక్క ఈ) తోడేలు

2. రైతులు గొర్రెలను వారి పొలాలలో ఉంచమంటారు ( )

అ) మాంసం కొరకు ఆ) వెంట్రుకల కొరకు ఇ) ఎరువు కొరకు ఈ) పాల కొరకు

3. గొర్రెలపై దాడి చేసే జంతువు ( )

అ) పిల్లి ఆ) తోడేలు ఇ) గుర్రం ఈ) ఎద్దు

4. గొర్రెల కాపరులకు గొర్రె పెంట, ఊలు అమ్మడం ద్వారా .... ( )

అ) ఆనందం వస్తుంది. ఆ) అలసట వస్తుంది ఇ) పని కలుగుతుంది ఈ) ఆదాయం వస్తుంది

5. గొర్రెల కాపరుల కష్టాలు తెలుసుకోవడానికి ఏ ఏ ప్రశ్నలు అడుగుతారో రాయండి.

అ)

ఆ)

ఇ)

ఈ)

ఉ)

STATE COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING
TELANGANA, HYDERABAD.
ACADEMIC YEAR 2020-21
LEVEL - 2

తరగతి: 5వ **మీడియం:** తెలుగు **సబ్జక్టు:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: జంతువులు – మన జీవనాధారం **కృత్యపత్రం సంఖ్య:** 3

అంశం/ భావన: రైతు మిత్రులు - జంతువుల అవసరాలు, బాధలు

కీలక భావనలు:

1. రైతు మిత్రులు
2. జంతువుల అవసరాలు
3. జంతువుల వల్ల ఉపయోగాలు

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు....

- వ్యవసాయంలో రైతులకు మేలు వానపాము, సాలెపురుగు, చీమ, పాముల గురించి తెలుసుకుంటారు.
- జంతువుల వలన మనం పొందే ఇతర ప్రయోజనాలు పాలు, గ్రుడ్లు, మాంసం, చర్మం అని గుర్తిస్తారు.
- జంతువుల నుండి ముత్యాలు, తేనె వంటివి కూడా లభిస్తాయి. అదే విధంగా ఎద్దుకొమ్ములతో గుండీలు, ఊలుతో కంబళ్ళు తయారు చేస్తారని తెలుసుకుంటారు.
- జంతువులకు గాలి, నీరు, ఆహారంతో పాటు ప్రేమ, కరుణ, ఆదరణ కల్పించడం మనిషిగా మన బాధ్యత అని గుర్తిస్తారు.
- సర్కస్ లో కోతులను, బుట్టలో పాములను, పంజరంలో చిలుకలను ఉంచి వాటిని ఏ విధంగా బాధపెడుతున్నామో వివరించగలరు.

భావనల అవగహన:

వానపాము, సాలెపురుగు, చీమ, పాము మరియు ట్రైకోగ్రాములు రైతు నేస్తాలు. ఇవి వ్యవసాయానికి ఎంతో మేలు చేస్తాయి. మనకు పాలు, గుడ్లు, మాంసం, చర్మం ఇలాంటివన్నీ జంతువుల నుండే లభిస్తాయి. మనకు గాలి, నీరు, ఆహారం, దుస్తులు, నివాసం మొదలగునవి అవసరం. వీటితోపాటే కలిసి జీవించడం, ప్రేమ, కరుణ, ఆదరణ వంటివి కూడా అతి ముఖ్యమైనవి. ఇవన్నీ కూడా జంతువులకు అవసరమే.

1. జంతువులపైన మనం ఏ అవసరం కోసం ఆధారపడుతున్నాం?

____

____

2. వానపాము, సాలెపురుగు, పాము మొదలగు వాటిని రైతు నేస్తాలు అని ఎందుకు అంటారు?

____

____

3. సమీప వ్యవసాయ క్షేత్రం సందర్శించండి. వ్యాసంలో రైతులకు మేలు చేసే హాని చేసే కీటకాలు జంతువులు పట్టికలో రాయండి.

మేలు చేసే కీటకాలు/జంతువులు	హానిచేసే కీటకాలు/జంతువులు

4. మీ ప్రాంతంలో కొన్ని జంతువులు ఏ విధంగా హింసకు గురి అవుతున్నాయో పరిశీలించి రాయండి.

స్వీయ మూల్యాంకనం-3

I. మీరు ఇంట్లో పెంచుకునే జంతువుల వల్ల ఉపయోగాలు రాయండి.

II. మనం జంతువుల పరిరక్షణ కొరకు ఏం చేయాలి.?

III. జతపరచండి.

1. ( ) గుడ్డు

2. ( ) ముత్యాలు

3. ( ) తేనె

4. ( ) కంబళ్ళు

IV. మీరే పంజరంలో చిలుక అయితే ఏమనిపిస్తుందో రాయండి.

STATE COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING

TELANGANA, HYDERABAD.

ACADEMIC YEAR 2020-21

LEVEL - 2

తరగతి: 5వ **మీడియం:** తెలుగు **సబ్జక్టు:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: జంతువులు – మన జీవనాధారం **కృత్యపత్రం సంఖ్య:** 4

అంశం/ భావన: తగ్గుతున్న జంతు జనాభ - జీవ వైవిధ్యం

కీలక భావనలు:

1. జంతువుల సంరక్షణ
2. జంతువులను వేటాడడం
3. రసాయనాలు పరిశ్రమలు
4. జీవవైవిధ్యం

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు....

- భూమిపై మానవుని ఆధిపత్యం వలన 20 నిమిషాలకు ఒక జాతి నశిస్తుంది అని చెప్పగలుగుతారు.
- బట్టమేక పక్షులు, కలివికోడి, పుంగనూరు ఆవుల సంఖ్య రోజురోజుకు తగ్గడానికి గల కారణాలు వివరిస్తారు.
- అంతరించి పోతున్న జాతులలో రాబందు ఒకటి అని గుర్తిస్తారు.
- జంతువులు అంతరించి పోవడానికి మనిషి అత్యాశ, జీవులపై అధిపత్యము కారణమౌతుందని గుర్తిస్తారు.
- పురుగు మందులు రసాయనిక ఎరువుల వినియోగం, ఫ్యాక్టరీల వ్యర్థాలు, ప్లాస్టిక్ జంతు జీవన తరుగుదలకు కారణమవుతున్నాయి అని తెలుసుకుంటారు.

భావనల అవగాహన:

భూమిపై అసలు మనిషనేవాడు లేనికాలంలో సగటున ఏడాదికొక జీవజాతి మాత్రమే నశిస్తుండేదట. అది ప్రకృతి సహజమే. కాని... నేడు మాత్రం ప్రతి 20 నిమిషాలకు ఓ జాతి కనుమరుగు అవుతున్నది. ఈ భూమి రకరకాలైన జీవజాతులకు అనగా చెట్లు, జంతువులు, పక్షులు, చేపలు మొదలగు వాటికి ఆలవాలం.

1. కనిపించకుండా పోతున్న జంతువులను నాలిగింటిని రాయండి.

----

2. జంతువులన్ని సమావేశమై జంతు హక్కుల పరిరక్షణ ఉద్యమం నిర్వహించాలని జంతువుల్ని భంగ పరుస్తూ మానవుని గట్టిగా తీర్మానించాయి. జంతు హక్కుల సంఘం ప్రతినిధులు మానవుని ఏ ఈ ప్రశ్నలు అడుగుతారో వ్రాయండి.

----

3. జంతు ప్రదర్శ్న న శాలకు వెళ్ళి నపుడు జంతువులను చూస్తె మికెమనిపిస్తుంది?

స్వీయ మూల్యాంకనం-4

1. జంతువులు అంతరించి పొవడానికి గల కారణాలు రాయండి.

----

2. జంతువుల పరిరక్షణ తెలిపే విధంగా రెండు నినాదాలు రాయండి.

----

3. కింద ఇవ్వబడిన జంతువు బొమ్మకు రంగులు వేయండి.

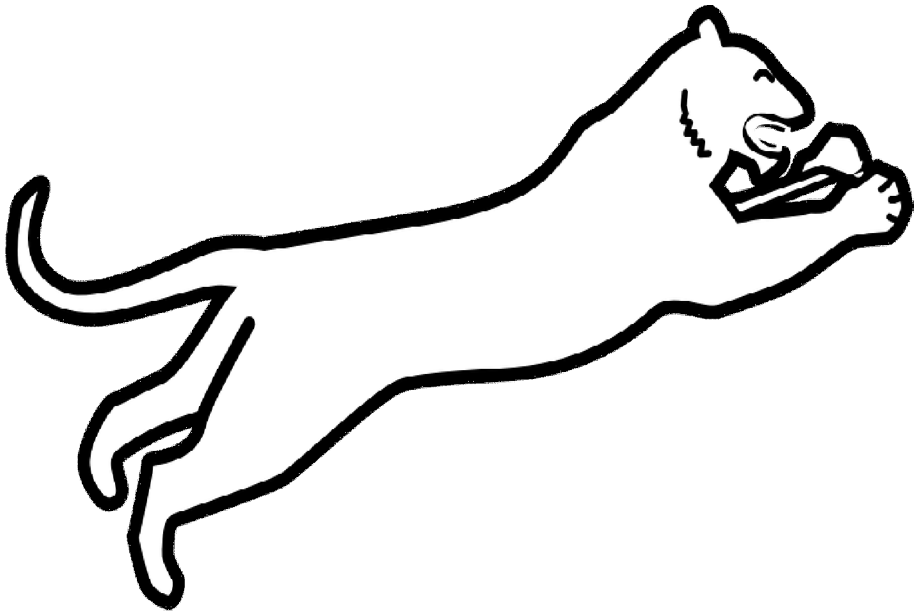

4. మీ గ్రామంలో గతంలో కనిపించే ప్రస్తుతం కనుమరుగైన జంతువుల వివరాలు పట్టిక రూపంలో సేకరించండి.

క్ర.సం,	జంతువు పేరు	కనుమరుగు అవడానికి కారణం

STATE COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING
TELANGANA, HYDERABAD.
ACADEMIC YEAR 2020-21
LEVEL - 2

తరగతి: 5వ **మీడియం:** తెలుగు **సబ్జక్టు:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: వ్యవసాయం – పంటలు **కృత్యపత్రం సంఖ్య:** 5

అంశం/ భావన: పంట వివిధ దశలు - పనిముట్లు

కీలక భావనలు:

1. వ్యవసాయం
2. పండించడంలోని దశలు
3. పనిముట్లు.

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు....

- భూమిని దున్నడం నుండి పంట చేతికి వచ్చే వరకు గల దశలను తెలుసుకుంటారు.
- వ్యవసాయం చేయడం ద్వారా ఆహార ధాన్యాలు, కూరగాయలు, పండ్లు, పత్తి, జనుము వంటి రకరకాల పంటలు పండుతాయని గుర్తిస్తారు.
- వ్యవసాయంలో నాగలి, గొర్రు, పార, కొడవలి వంటి పనిముట్లతో పాటు ఆధునిక యంత్రాల వినియోగాన్ని వివరిస్తారు.
- పంటలు పండించడం ద్వారా రైతులు ఆదాయం పొందే విధానం తెలుసుకుంటారు.
- ఆహారం కోసం గ్రామాలు , పట్టణాల ప్రజలు రైతుల పై ఏవిధంగా ఆధారపడి ఉన్నారో గుర్తిస్తారు.

భావనల అవగహన:

వ్యవసాయం అంటే పంటలు పండించడం . రైతులు శ్రమించి ఆహార ధాన్యాలు, కూరగాయలు, పండ్లు మొదలైన అనేక రకాల పంటలు పండిస్తున్నారు. ఆహారం కోసం గ్రామాలు, పట్టణాలలోని వారు రైతుల పైననే అధారపడి ఉన్నారు. వ్యవసాయంలో నాగలి, కొడవలి, పార మరియు ఆధునిక యంత్రాలు రైతుకు ఉపయోగపడే కొన్ని పనిముట్లు.

1. వ్యవసాయం అంటే ఏమిటి?

----

2. వ్యవసాయంలో వచ్చిన ఆధునిక పనిముట్లు ఏవి?

----

3. వ్యవసాయంలో యంత్రాల వినియోగంపై కొన్ని ప్రశ్నలు రాయండి?

----

4. పగిలిన కుండ పెంకులు లేదా కుండీలలో జొన్న, పెసర, కంది, వేరుశనిగ వంటి ఏవైనా గింజలను నాటండి. మొక్క ఎదుగుదలను పరిశీలించండి. నోటుబుక్కులో రాయండి.

స్వీయమూల్యాంకనం-5

1. మీ ఊరిలో ఏ ఏ పంటలు పండిస్తారు?

----

2. జతపరచండి.

1. ( ) కాలువ తీయడానికి

2. ( ) దున్నడానికి

3. ( ) నేలను చదును చేయడానికి

4. ( ) పంట నూర్పిడి చేయడానికి

3. రైతులు పంట పండించకపోతే ఏమవుతుంది?

STATE COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING

TELANGANA, HYDERABAD.

ACADEMIC YEAR 2020-21

తరగతి: 5వ **మీడియం:** తెలుగు **సబ్జక్టు:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: వ్యవసాయం – పంటలు **కృత్యపత్రం సంఖ్య:** 6

అంశం/ భావన: విత్తనాలు

కీలక భావనలు:

1. విత్తనాలు
2. విత్తనాల కొరత
3. పంటదిగుబడి

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు......

- గతంలో రైతులు తాము పండించిన పంట నుండి మేలు రకాలైన గింజలను విత్తనాలుగా ఉపయోగించేవారని తెలుసుకుంటారు.
- రైతులు ఒకరి దగ్గర మరొకరు "నాగులు" పేరిట విత్తనాలు తీసుకునడానికి గల కారణాలను తెలుసుకుంటారు.
- విత్తనాలు ప్రస్తుతం మార్కెట్ నుండి కొనుగోలు చేయుటకు గల కారణాలు తెలుసుకుంటారు.
- నాసిరకం విత్తనాల వల్ల రైతులు మోసపోవడం గురించి ప్రశ్నిస్తారు.

భావనల అవగహన:

గతంలో రైతులు తాము వేసిన పంట నుండి కొన్ని మేలు రకం గింజలను ఎన్నుకొని విత్తనాల కొరకు భద్రపరుచుకునేవారు. కాని ప్రస్తుత కాలంలో అధిక దిగుబడినిచ్చే శుద్ధిచేసిన విత్తనాలు మార్కెట్లో అభ్యమవుతున్నందున రైతులు విత్తనాలు భద్రపరుచుకోవడం తగ్గించారు. మార్కెట్లో కొన్ని కంపనీలు నాసిరకం విత్తనాలను అమ్మి మోసం చేస్తున్నాయి. ఒక్కొక్కసారి నకిలీ విత్తనాల వల్ల పంట దిగుబడి రాక రైతులు నష్టపోతున్నారు.

1. విత్తనాలు సొంతంగా సమకూర్చుకోవడం వల్ల ఉపయోగాలు ఏవి?

----

2. గతంలో రైతులు విత్తనాల కోసం ఏం చేసేవారు?

----

3. మీకు వరి వంగడాల పేర్లు రాయండి.

____

స్వీయమూల్యాంకనం-6

1. మీ పొలంలో / మీ గ్రామంలో పండిన పంటలకు విత్తనాలు ఎక్కడ నుండి సమకూరుస్తారు?

----

2. మామిడికాయలలో వివిధ రకాల పేర్లు రాయండి.

----

2. జతపరచండి.

ఎ. విత్తనాల కొరత	( )	ఏపుగా పెరుగును గాని పూత రాదు
బి. నాగులు అంటే	( )	విత్తనాలు
సి. నకిలీ విత్తనాలు	( )	ఒకరి దగ్గర మరొకరు విత్తనాలు తీసుకోవడం
డి. మేలు రకం గింజలు	( )	సరిపడ విత్తనాలు లేకపోవడం

STATE COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING

TELANGANA, HYDERABAD.

ACADEMIC YEAR 2020-21

LEVEL - 2

తరగతి: 5వ **మీడియం:** తెలుగు **సబ్జెక్టు:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: వ్యవసాయం – పంటలు **కృత్యపత్రం సంఖ్య:** 7

అంశం/ భావన: సుస్థిర వ్యవసాయం

కీలక భావనలు:

1. సుస్థిర వ్యవసాయం
2. జీవామృతం
3. పంచగవ్య

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు......

- రైతులు పశు పోషణ చేయుటకు గల కారణాలను తెలుసుకుంటారు.
- రైతులు విత్తనాల కొరకు ఇతరులపై ఆధారపడకుండా సుస్థిర వ్యవసాయం చేస్తున్నారు అని తెలుసుకుంటారు.
- అంతర పంటల గురించి తెలుసుకునటకు ప్రశ్నిస్తారు.
- రైతులు వ్యవసాయంతో పాటు పట్టుపురుగుల పెంపకం, డైరీ ఫారం, కోళ్ళ పెంపకం చేయడానికి గల కారణాలు వివరిస్తారు.
- జీవామృతం, పంచగవ్య వంటి సేంద్రియ ఎరువుల తయారి విధానాన్ని తెలుసుకుంటారు.

భావనల అవగహన:

మల్లేశం పది ఎకరాల రైతు. తన పొలంలో ఎన్నో రకల పంటలు పండిస్తూ పశుపోషణ చేస్తూ ఎరువులు, విత్తనాల కోసం ఇతరులపై ఆధారపడకుండా సుస్థిర వ్యవసాయం చేస్తున్నాడు. వ్యవసాయంలో భాగంగా పట్టుపురుగుల పెంపకం , పది ఆవులతో డైరి ఫారం,కోళ్ళ ఫారం నిర్వహిస్తున్నాడు. కోళ్ళఫారంలో గుడ్ల కొరకు లేయర్లను, మాంసం కొరకు బ్రాయిలర్లను పెంచుతున్నాడు.

1. ఇవ్వబదిన పేరాని చదివి పట్టికలోని వివరాలు రాయండి.

మల్లేశం ఒక ఎకరంలో వంగ, టమాట వంటి కూరగాయలు, లిల్లి, మల్లె, బంతి, గులాబి మొదలగు పూలమొక్కలు కూడా సాగుచేస్తున్నాడు. తన పొలంలో కంపోస్ట్ ఎరువు, వానపాముల సాయంతో వర్మి కంపోస్ట్ ఎరువు తయారుచేసి వాడుతున్నాడు. అలాగే చీడ పురుగులు, తెగుళ్ళ నివారణ కోసం వేపనూనె, పంచగవ్య మొదలగు సేంద్రియ పురుగుమందులు వాడి అధిక దిగుబడి రాబట్టుకుంటున్నాడు.

పంటల పేరు	ఎరువుల పేరు	పురుగుమందుల పేరు

2. మీ ఊళ్ళో పండించే ఏదైనా ఒక పంట గురించి తెలుసుకోవాలంటే రైతు దగ్గరికి వెళ్ళి ఏ ప్రశ్నలు అడుగుతారు?

3. పంచగవ్యను తయారు చేసే విధానం రాయండి.

స్వీయమూల్యాంకనం - 7

1. చీడ పురుగుల, తెగుళ్ల నివారణకు వాడే సేంద్రియ పురుగు మందును రాయండి.

----

2. వ్యవసాయంతో పాటు చేపలు, బాతుల పెంపకం చేయడానికి కారణాలు రాయండి.

----

3. జతపరచండి.

ఎ. పంచగవ్య	( )	వర్మి కంపోస్టు
బి. జీవామృతం	( )	ఒకే కాలంలో ఒకే చోట ఎక్కువ పంటలు పండించడం
సి. సేంద్రియ ఎరువులు	( )	సేంద్రియ ఎరువు
డి. అంతర పంట	( )	సేంద్రియ పురుగుమందులు

3. అంతర పంటల వల్ల కలిగే లాభాలేమిటి?

STATE COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING
TELANGANA, HYDERABAD.

ACADEMIC YEAR 2020-21

LEVEL - 2

తరగతి: 5వ **మీడియం:** తెలుగు **సబ్జెక్టు:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: వ్యవసాయం – పంటలు **కృత్యపత్రం సంఖ్య:** 8

అంశం/ భావన: పురుగుమందులు

కీలక భావనలు

1. పురుగు మందులు
2. వ్యాధులు
3. భూ కాలుష్యం

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు....

- ఎక్కువ మోతాదులో పురుగు మందులు వాడడం వల్ల పంట విషపూరితమౌతుందని తెలుసుకుంటారు.
- పురుగుమందులు వాడడం తగిన మోతాదులో ఉండాలని గుర్తిస్తారు.
- కూరగాయలు, పండ్లపై పురుగు మందులను కడగకుండా తినడం వల్ల క్యాన్సర్ వంటి వ్యాధులు కలుగుతాయని తెలుసుకుంటారు.
- భూసారం తగ్గడం, భూ కాలుష్యం, వాతావరణ కాలుష్యం పెరగడానికి రసాయన పురుగు మందులు ఒక కారణమని గుర్తిస్తారు.

భావనల అవగహన:

రసాయన పురుగుమందులకు బదులుగా సంప్రదాయ, సేంద్రియ పురుగుమందులు అనగా మిరప, వెల్లుల్లి ద్రావణం, వేపనూనె, పొగాకు కషాయం, వావిలాకు కషాయం, పంచగవ్య మొదలగునవి పంటలపై అవసరం మేరకు చల్లాలి. రసాయనిక పురుగుమందులు వాడడం వల్ల కొంతకాలం తెగుళ్ళు తగ్గిపోయి పంటదిగుబడి ఎక్కువగా వచ్చినప్పటికి పంటలకు హాని కలిగించే పురుగులతోపాటు మేలుచేసే కీటకాలు కూడా

చనిపోతాయి. రసాయనిక ఎరువులు, పురుగు మందులు వాడడం వల్ల రానురాను భూసారం తగ్గిపోతుంది. భూకాలుష్యం , వాతావరణ కాలుష్యం పెరుగుతుంది.

1. రసాయన మందులు వాడడం మంచిది కాదు ఎందుకు?

----

2. మీ ప్రాంతంలోని రైతులను కలిసి కింది వివరాలు సేకరించండి.

క్ర.సం.	రైతు పేరు	వాడుతున్న ఎరువులు	పిచికారిచేస్తున్న రసాయనాలు

A. ఏ ఎరువులు ఎక్కువగా వాడారు?

____

B. తక్కువ మంది వాడిన రసాయనాలు ఏవి?

____

C. ఒకే రకమైన ఎరువులు రసాయనాలు వాడిన రైతు ఎవరు?

----

3. బజారు నుండి పళ్ళను కొనుక్కొని రండి. గ్లాసు నీటిలో వాటిని ముంచి కడగండి. గ్లాసులోని నీటిని పరిశీలించండి. మీ పరిశీలన అంశాలను చెప్పండి.

స్వీయమూల్యాంకనం - 8

I. రసాయనిక మందులు వాడడం వల్ల మనకు ఏ వ్యాధులు వస్తాయి?

II. పండ్లను ఎందుకు కడుక్కొని తినాలి?

III. సరియైన సమాధానాన్ని రాయండి.

1. పురుగుల మందులు ఎక్కువ వాడడం వల్ల ( )

అ) భూసారం తగ్గు ఆ) భూసారం పెరుగును

ఇ) పంట చనిపోతుంది ఈ) పురుగులు వస్తాయి

2. పండ్లు, కూరగాయలు కడగకుండా తినడం వల్ల .... వ్యాధి వస్తుంది. ( )

అ) జ్వరం ఆ) జలుబు ఇ) తలనొప్పి ఈ) క్యాన్సర్

3. వెల్లుల్లి ద్రావణం, పంచగవ్య........................... ఎరువులకు ఉదహరణ ( )

అ) రసాయన ఆ) సాంప్రదాయ ఇ) కంపోస్టు

STATE COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING

TELANGANA, HYDERABAD.

ACADEMIC YEAR 2020-21

LEVEL - 2

తరగతి: 5వ **మీడియం:** తెలుగు **సబ్జక్టు:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: వ్యవసాయం - పంటలు **కృత్యపత్రం సంఖ్య:** 9

అంశం/ భావన: పంటలు - రకాలు

కీలక భావనలు:

1. **ఆహార పంటలు**
2. **వాణిజ్య పంటలు**
3. **పంటకాలం**

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు.....

- **రైతులు తక్కువ నీటితోనే కందులు, పెసర్లు, మినుములు,జొన్నలు,కొర్రలు, ఉలవలు, రాగులు పండిస్తున్నారని తెలుసుకుంటారు.**
- **వరి, గోధుమ, జొన్న, మొక్కజొన్న, పప్పు ధాన్యాలు, నూనె ధాన్యాలు, కూరగాయలు, పళ్ళు మొదలగునవి ఆహారం కోసం పండిస్తారని తెలుసుకుంటారు.**
- **పత్తి, జనుము, మిర్చి వంటి పంటలు ఆదాయం కోసం పండిస్తారని గుర్తిస్తారు.**
- **అన్ని రకాల పంటలు, అన్ని కాలాలలో పండించక పోవడానికి గల కారణాలు వివరిస్తారు.**

భావనల అవగాహన:

మన రాష్ట్రంలో రకరకాల పంటలు పండుతాయి. వరి, గోధుమ, జొన్న, మొక్కజొన్న, పప్పుధాన్యాలు, నూనె ధాన్యాలు, కూరగాయలు, పండ్లు మొదలగునవి పండుతాయి. వీటిని "ఆహార పంటలు" అని అంటారు. వీటితోపాటు పత్తి, జనుము, మిర్చి వంటివి కూడా పండుతాయి. వీటిని 'వాణిజ్య పంటలు" అని అంటారు.

1.మీ ఊరిలో పండించే పంటల జాబితా రాయండి.

----

2. తక్కువ నీటితో పండించే పంటలకు ఉదహరణలు రాయండి.

----

3. ఇవ్వబడిన తెలంగాణ పటం ఆధారంగా కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

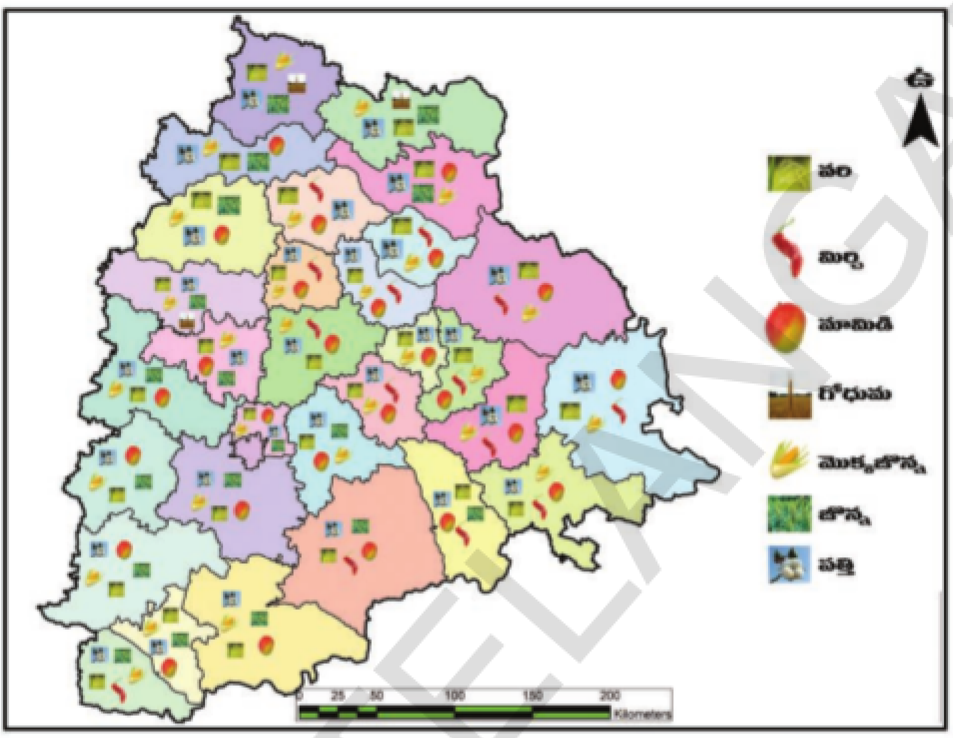

1. ఏ పంటల గురించి పటంలో చెప్పారు?

----

2. ఎక్కువ జిల్లాలో పండే పంట ఏది?

----

3. మీ జిల్లాలో పండే పంటలను పటంలో గుర్తించండి.

స్వీయమూల్యాంకనం - 9

I. వరి పంట రకాల పేర్లు రాయండి.

II. మీ ఊరిలో పండించని పంటలను రాయండి.

III. జతపరచండి.

ఆహార పంటలు	( )	కంది రకం
వాణిజ్య పంటలు	( )	I.R 20
వరి	( )	వరి , జొన్
ఆశ, నడిపి	( )	పత్తి , మిర్చి

STATE COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING

TELANGANA, HYDERABAD.

ACADEMIC YEAR 2020-21

తరగతి: 5వ **మీడియం:** తెలుగు **సబ్జక్టు:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: మనం చెట్లను పెంచుదాం **కృత్యపత్రం సంఖ్య:** 10

అంశం/ భావన: మొక్కలు పెరగడానికి నీరు, కాంతి, సారవంతమైన నేల అవసరం

కీలక భావనలు:

1. కాంతి, వెలుతురు
2. సారవంతమైన నేల
3. అడవులు

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు....

- మొక్కల పెరుగుదలకు కాంతి అవసరం అని వివరిస్తారు.
- మొక్క పెరుగుదలకు సారవంతమైన నేల, నీరు కూడా ముఖ్యమైన పరిస్థితులు అని గుర్తిస్తారు.
- మొక్క ఎదుగుదలకు సారవంతమైన నేల అవసరమని తెలిపే ప్రయోగం చేస్తారు.
- అడవులలో అనేక రకరకాల చెట్లు ఉండి, పచ్చదనాన్ని కాపాడుతాయని, వర్షాలు పడడానికి కారణమౌతాయని తెలుసుకుంటారు.

భావనల అవగహన:

మొక్కలు పెరగడానికి నీరు, సూర్యకాంతి, సారవంతమైన నేల అవసరమని ప్రయోగాల ద్వారా తెలుసుకున్నాం . భూమిపై పచ్చదనాన్ని చెట్లు కాపాడుతాయి. కాబట్టి అటవి సంపదను చెట్లను కాపాడుకోవాలి. అడవులను సంరక్షించడం వల్ల వాతావరణంలో కాలుష్యం తగ్గి వర్షాలు పడతాయి.

1. మొక్కలు పెరగడానికి ఏమేమి అవసరం?

---

2. మొక్కలు మొలకెత్తడానికి ఎలాంటి పరిస్థితులుండాలో తెలుసుకోవడానికి మీరు ఏ ఏ ప్రశ్నలడుగుతారు?

----

3. మొక్కలు పెరుగుటకు కాంతి/ వెలుతురు అవసరమా?

ఒకేరకమైన మొక్కలున్న రెండు కుండీలను తీసుకోండి. ఒక కుండీని వెలుతురు రాని గదిలో ఉంచండి. రెండు మొక్కలకు ప్రతిరోజు తగినన్ని నీళ్ళు పోయండి. వారం రోజులు పరిశీలించండి. ఈ క్రింది పట్టికలో రాయండి.

మార్పు రోజుల్లో	వెలుతురు రాని గదిలో ఉంచిన మొక్క							ఆరు బయట ఉంచిన మొక్క						
	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
ఆరోగ్యంగా ఉందా?														
ఎత్తు														
ఇతర మార్పులు														

స్వీయమూల్యాంకనం -10

1. మొక్కలు లేకుంటే ఏం జరుగుతుందో ఊహించి రాయండి.

----

2. మొక్కలు ఆరోగ్యంగా పెరగాలంటే ఏం కావాలో టిక్ మార్క్ చేయండి.

మొక్క ఆరోగ్యంగా పెరగాలంటే	సాధారణ మట్టి	వెలుతురు	గాలి	నీరు	చీకటి	సేంద్రియ మట్టి

3. మీకు తెలిసిన పూలమొక్క పటం గీసి రంగులు వేయండి.

4. గడుల నుండి మొక్క ఎదుగుదలకు కావల్సిన పరిస్థితులు, మరియు మొక్క భాగాలను వెతికి రాయండి.

అ	చి	డు	ఎ	లే	కా
గు	మ	ట్టి	రు	కా	య
తి	నీ	లో	వు	ఆ	లు
వే	రు	దు	సె	కు	పి
టు	దో	పూ	వు	లు	రో
ఇ	రై	కే	జు	కాం	తి

---------------------------- ------------------------------- ------------------------------ ------------------------------

--------------------------- ------------------------------- ------------------------------ ------------------------------

STATE COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING
TELANGANA, HYDERABAD.
ACADEMIC YEAR 2020-21
LEVEL - 2

తరగతి: 5వ **మీడియం:** తెలుగు **సబ్జక్టు:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: మనం చెట్లను పెంచుదాం **కృత్యపత్రం సంఖ్య:** 11

అంశం/ భావన: మొక్కల పెంపకం

కీలక భావనలు:

1. మొక్కలు ఎక్కడ పెంచాలి
2. నాటేటప్పుడు తీసుకోవల్సిన జాగ్రత్తలు
3. చెట్లు ప్రయోజనాలు

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు....

- మొక్కలు ఏపుగా పెరగడానికి సారవంతమైన మట్టిలో వేప పిండి, పశువుల ఎరువు ఎందుకు కలుపుతారో తెలుసుకుంటారు.
- ఇంటి అవరణలో మామిడి, జామ, మల్లె మొక్కలను, రోడ్డుకు ఇరువైపులా రావి, మర్రి, గానుగ మొక్కలు, మరియు పాఠశాలలో నీడనిచ్చే మొక్కలు నాటడానికి గల కారణాలు తెలుసుకుంటారు.
- మొక్కల రక్షణకు ఏ విధమైన జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలో తెలుసుకొనుటకు ప్రశ్నిస్తారు.
- చెట్ల వల్ల ఏఏ ప్రయోజనాలున్నాయో చెప్పగలరు .
- మొక్కలు నాటడంలో ప్రభుత్వం తోపాటు కొన్ని స్వచ్ఛంద సంస్థలు కలిసి పనిచేస్తున్నాయి అని తెలుసుకుంటారు.

భావనల అవగహన:

మొక్కలు తమకోసమే కాకుండా మిగిలిన సమస్త జీవులకు ఆహారాన్ని ఉత్పత్తి చేస్తాయి. అలాగే పరిసరాలలో ఉష్ణోగ్రతను తగ్గించి స్వచ్ఛమైన గాలిని ఇస్తాయి. మొక్కలు కాలుష్యాన్ని నివారించడం తొపాటు

వాతావరణ సమతుల్యతను కాపాడుతాయి. మొక్కల రక్షణకు స్థానికంగా దొరికే ముళ్ళకంపను ఉపయోగించుకోవాలి. పచ్చదనంతో నీడనిచ్చే మొక్కలు పాఠశాలలో, పండ్లు, పూలు, కూరగాయలిచ్చే ఇంటి ఆవరణలో మరియు వేప , గానుగ మొదలగు చెట్లను రోడ్లకిరువైపులా నాటాలి.

1. మొక్కల రక్షణకు తీసుకోవాల్సిన జాగ్రత్తలు ఏవి?

----

2. పర్యావరణ ప్రతిజ్ఞ ఎందుకు చేయాలి?

----

3. మొక్కను నాటి, సంరక్షిస్తూ రోజువారి మార్పులు రాయండి.

విత్తనం నాటిన తేది :--1

మొలక వచ్చిన తేది :--

15 రోజుల మొక్క ఎత్తు,ఆకుల సంఖ్య :--

30 రోజుల మొక్క ఎత్తు, ఆకుల సంఖ్య, కొమ్మల సంఖ్య :--

60 రోజుల మొక్క ఎత్తు, ఆకుల సంఖ్య,కొమ్మల సంఖ్య :--

4. మీరు నాటిన మొక్కను సంరక్షిస్తూ ఉన్నారు కదా! నాటిన రోజు నుండి 30 రోజుల వరకు మొక్క ఎలా ఉందో వాటి బొమ్మలు మీ నోటు బుక్కులో గీయండి.

మొలకెత్తిన రోజు	15వ రోజు నాడు	30వ రోజు నాడు.

స్వీయమూల్యాంకనం - 11

1. మీరు ఎప్పుడైనా మొక్కను నాటారా! నాటినప్పుడు తీసుకున్న జాగ్రత్తలు రాయండి.

----

2. ఇచ్చిన మొక్కలలో రోజు నీరు పొందుతున్న మొక్క ఏది?

3. జతపరచండి.

అ) పెరట్లో కూరగాయలు	( )	33%
ఆ) పర్యావరణ ప్రతిజ్ఞ	( )	మొక్కలు ఏపుగా పెరుగుతాయి
ఇ) సారవంతమైన నేల	( )	N G C
ఈ) కంచె నాటడం	( )	ఆరోగ్యాన్నిస్తాయి
ఉ) భూమి మీద ఉండవలిసిన అడవుల విస్తీర్ణం	( )	మొక్కల రక్షణకు

4. ఏ మొక్కను ఎక్కడ నాటాలి రాయండి.

పాఠశాలలో : : -----------------------

ఇంటి పెరటిలో : ; -----------------------

పార్కు లలో ; : -------------------------

STATE COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING

TELANGANA, HYDERABAD.

ACADEMIC YEAR 2020-21

LEVEL - 2

తరగతి: 5వ **మీడియం:** తెలుగు **సబ్జక్టు:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: మనం చెట్లను పెంచుదాం **కృత్యపత్రం సంఖ్య:** 12

అంశం/ భావన: పెరట్లో కూరగాయలు

కీలక భావనలు:

1. పెరట్లో కూరగాయలు
2. ఆకుకూరలు

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు....

- పూర్వం ప్రతి ఇంటిలో పెరడు ఉండేది, పెరట్లో కూరగాయలు,ఆకుకూరలు పండించేవారని తెలుసుకుంటారు.
- నేడు పెరటి కూరగాయలు లేకపోవడానికి గల కారణాలను తెలుసుకుంటారు.
- తక్కువ స్థలం గల ఇంటిలో కూరగాయలు పండించుకునే విధానాన్ని వివరిస్తారు.
- కూరగాయలు, పండ్లు ఏవిధంగా విషపూరితమౌతున్నాయో తెలుసుకునుటకు ప్రశ్నిస్తారు.

భావనల అవగాహన:

అధిక దిగుబడి కోసం రసాయనిక ఎరువులు, పురుగుమందులను విచక్షణా రహితంగా వాడటం వల్ల కూరగాయలు విషపూరితంగా మారతాయి. పట్టణాల్లో మురుగునీటితో పండించిన ఆకుకూరల్లో విష రసాయన పదార్థాలు అధికంగా ఉన్నాయని ఇటీవల పరీక్షల్లో తేలింది. ఇలాంటి కల్తీ కూరగాయలు తినడం వల్ల రక్తపోటు, మధుమేహం (షుగర్), క్యాన్సర్ వంటి వ్యాధులు వస్తున్నాయి.

1. మన ఇంట్లో పండించిన కూరగాయలు, సంతలో కొనుకున్న కూరగాయల్లో ఉన్న తేడాలేమిటి?

----

2. మీరు మీ పాఠశాలలో లేక ఇంట్లో కూరగాయల తోట పెంచాలంటే ఏయే ప్రశ్నలు తలెత్తుతాయి? రాయండి.

----

3. మొక్కలు మనకు ఆహారం, నివాసం, బట్టలు ఇస్తున్నాయి కదా! మరి మనం మొక్కల పట్ల ఏ విధంగా ఉండాలి?

స్వీయ మూల్యాంకనం - 12

1. కూరగాయలు విషపూరితం కావడానికి కారణాలు రాయండి.

----

2. కల్తీ కూరగాయలు తినడం వల్ల వచ్చే వ్యాధులను రాయండి.

----

3. జతపరచండి.

కూరగాయలు

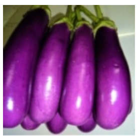

పండ్లు

పూల మొక్క

ఆకుకూరలు

STATE COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING

TELANGANA, HYDERABAD.

ACADEMIC YEAR 2020-21

LEVEL - 2

తరగతి: 5వ **మీడియం:** తెలుగు **సబ్జక్టు:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: పౌష్టికాహారం **కృత్యపత్రం సంఖ్య:** 13

అంశం/ భావన: రకరకాల ఆహార పదార్థాలు - శక్తినిచ్చేవి

కీలక భావనలు:

1. శక్తినిచ్చేవి
2. ఆహార పదార్థాలు
3. పిండి పదార్థాలు
4. ప్రోటీన్లు

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు....

- మనం తినే ఆహారంలో ఉండే వివిధ రకాల పదార్థాల గురించి వివరిస్తారు.
- అందరి ఆహారపు అలవాట్లు ఒకే విధంగా ఉండకపోవడానికి గల కారణాలు తెలుసుకుంటారు.
- మన శరీరానికి అవసరమైన శక్తి ని ఇచ్చే ఆహార పదార్థాలకు ఉదహారణలు రాయగలరు.
- పిండి పదార్థాలు/కార్బోహైడ్రేట్స్ లభించే ఆహార పదార్థాలు తెలుసుకోవడానికి ప్రశ్నించగలరు.
- వెన్న,నెయ్యి,నూనె మొదలగు కొవ్వు పదార్థాలు శరీరానికి శక్తినిస్తాయని గుర్తిస్తారు.

భావనల అవగహన:

మనం పెరగడానికి, మనకు శక్తినివ్వడానికి, మనం ఆరోగ్యంగా ఉండడానికి, మనలో రోగాలు తట్టుకునే శక్తి కలిగి ఉండడానికి అవసరమైన ఆహార పదార్థాలను తినాలి. శరీరానికి శక్తిని ఇచ్చే పదార్థాలను "పిండి పదార్థాలు" అంటారు. చిరుధాన్యాలలో పిండి పదార్థాలు అధిక పరిమాణంలో ఉంటాయి.

1. మనకు శక్తినిచ్చే ఆహారపదార్థాలకు ఉదాహరణలు రాయండి.

2. రాజు వాళ్ళ అమ్మ సంక్రాంతి పండగకు సజ్జలతో గారెలు చేసింది. రాజు సజ్జల గురించి తెలుసుకోవాలనుకున్నాడు. రాజు ఏ ఏ ప్రశ్నలు అడిగి ఉంటాడు?

3. అన్ని రకాల చిరుధాన్యాలను మనం ఎందుకు కాపాడుకోవాలి?

స్వీయ మూల్యాంకనం - 13

1. నీవు నిత్యం తినే ఆహారంలో పిండిపదార్థాలు గల ఆహారం ఏది?

2. ఇవ్వబడిన చిత్రాలను పరిశీలించి వాటి నుండి ఏ,ఏ ఆహార పదార్థాలు తయారు చేస్తారు.

వడ్ల (బియ్యం)తో ఆహార పదార్థం	గోధుమలతో ఆహారపదార్థాం	మొక్కజొన్నలతో ఆహారపదార్థాలు

3. ఎవరైనా ముగ్గురు మిత్రులను కలిసి ఏ రోజు ఏ ఆహారం తిన్నారో అడిగి రాయండి.

మిత్రుని పేరు	సోమవారం	మంగళవారం	బుధవారం	గురువారం	శుక్రవారం

అ) ఎవరి తినే ఆహారంలో శక్తినిచ్చే ఆహార పదార్థాలు ఉన్నాయి?

ఆ) మీ మిత్రులు తిన్న ఆహారంలో ఏ ఏ రకాల ఆహార పదార్థాలు ఉన్నాయి?

STATE COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING

TELANGANA, HYDERABAD.

ACADEMIC YEAR 2020-21

LEVEL - 2

తరగతి: 5వ **మీడియం:** తెలుగు **సబ్జక్టు:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: పౌష్టికాహారం **కృత్యపత్రం సంఖ్య:** 14

అంశం/ భావన: పెరుగుదల – ఆరోగ్యాన్నిచ్చే ఆహార పదార్థాలు

కీలక భావనలు:

1. పెరుగుదల
2. ఆరోగ్య పరిరక్షణ
3. పప్పుధాన్యాలు
4. ఖనిజ లవణాలు
5. విటమిన్లు

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు.....

- శనగలు, పెసలు, కందులు మొదలగు పప్పుధాన్యాలు, మాంసం, గుడ్లు తినడం ద్వారా శారీరక పెరుగుదల జరుగుతుందని వివరిస్తారు.
- ప్రోటీన్లు అధికంగా ఉండే అహార పదార్థాలకు ఉదాహరణలు రాయగలరు.
- మనం తిన్న పిండి పదార్థాలు, మాంసకృత్తులు శరీరం వినియోగించుకోవడంలో విటమిన్లు ఉపయోగపడతాయని వివరిస్తారు.
- మాంసకృత్తులు, పిండి పదార్థాలతో పాటు ఖనిజ లవణాలు కూడా శరీరానికి అవసరమని తెలుసుకుంటారు.
- విటమిన్ లు, ఖనిజ లవణాలు, కార్బోహైడ్రేట్స్, ప్రోటీన్లు ఆరోగ్య సంరక్షకాలు అని తెలుసుకుంటారు.

భావనల అవగహన:

మన శరీరానికి కార్బోహైడ్రేట్లు, ప్రోటీన్లతో పోల్చినపుడు విటమిన్లు, ఖనిజ లవణాలు చాలా తక్కువ పరిమాణంలో అవసరమౌతాయి. ఇవి అత్యవసరం ఎందుకంటే ఇవి మన ఆహారంలో తక్కువైతే మనం అనారోగ్యం పాలవుతాం .ఇవి వ్యాధులను ఎదుర్కొంటాయి. రోగాలను తట్టుకునే శక్తిని ఇస్తాయి. ఇవి ఆరోగ్య సంరక్షకాలు. కొత్త కణాలు పుట్టడంలో గాయాలను, పుండ్లను మాన్పడంలో ప్రోటీన్లు (మాంసకృత్తులు) అనే పోషకాలు అవసరం. పప్పు ధాన్యాలలో ప్రోటీన్ లే కాకుండా తక్కువ పరిమాణంలో పిండి పదార్థాలు, విటమిన్లు, ఖనిజ లవణాలు కూడా ఉంటాయి. చేపలు, గుడ్లు, మాంసం, పాలల్లో కూడా ప్రోటీన్లు అధికంగా ఉంటాయి.

1. మనకు ఆరోగ్యాన్నిచ్చే, పెరుగుదలకు దోహదపడే ఆహార పదార్వాలకు రెండేసి చొప్పున ఉదహరణలు రాయండి.

----

2. పిండి పదార్థాలకు, మాంసకృత్తులకు గల తేడాలేమిటి?

----

3. ఐదుగురు మిత్రులను అడిగి వారు తినే ఆహారం, వాటిలో లభించే పోషక పదార్థాలు కింద టిక్ చేయండి.

క్ర.సం.	మిత్రుని పేరు	తీసుకున్న ఆహారం	లభించిన పోషక పదార్థాలు			
			ప్రోటీన్లు	కార్బోహైడ్రేట్స్	కొవ్వులు	విటమిన్లు

4. ప్రోటీన్లు, కార్బోహైడ్రేట్స్, ఖనిజలవణాలు లభించే పదార్థాల బొమ్మలు గీయండి.

స్వీయమూల్యాంకనం - 14

1. పెరుగుదలకు దోహదపడే ఆహార పదార్థాలను రాయండి.

----

2. మీరు ఎక్కువగా ఏ రకమైన ఆహార పదార్థాలు తీసుకుంటారు. ఎందుకు?

----

3. జతపరచండి.

అ) రక్తంలో	( )	విటమిన్లు, ఖనిజ లవణాలు ఉంటాయి
ఆ) దంతాల్లో	( )	ఇనుము ఉంటుంది
ఇ) పండ్లు కూరగాయల్లో	( )	కాల్షియం, ఫాస్పరస్ ఉంటాయి
ఈ) పప్పుల్లో	( )	ప్రోటీన్లు ఉంటాయి

4. చిత్రాలను పరిశీలించి పెరుగుదలకు, ఆరోగ్యానికి ఉపయోగపడే ఆహారపదార్థాలుగా వేరు చేసి పట్టికలో రాయండి.

పెరుగుదలను ఇచ్చేవి	ఆరోగ్యాన్ని ఇచ్చేవి

STATE COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING
TELANGANA, HYDERABAD.

ACADEMIC YEAR 2020-21

తరగతి: 5వ **మీడియం:** తెలుగు **సబ్జక్టు:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: పౌష్టికాహారం **కృత్యపత్రం సంఖ్య:** 15

అంశం/ భావన: ఆహారం ప్రాముఖ్యత

కీలక భావనలు:

1. పోషకాహారం
2. పిల్లల హక్కు
3. సమతుల ఆహారం

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు....

- మన శరీరానికి పోషకాలు ఉన్న రకరకాల ఆహార పదార్థాలు అవసరమని గుర్తిస్తారు.
- పిండిపదార్థాలు, మాంసకృత్తులు, విటమిన్లు, ఖనిజలవణాలు కలిగి ఉన్న ఆహారమే సమతుల ఆహారం అని తెలుసుకుంటారు.
- శారీరక , మానసిక అభివృద్ధి కుంటుపడడానికి గల కారణాలను చెప్పగలరు.
- మనం తినే ఆహారంలో అన్ని రకాల పోషకాలు ఉండాలని వివరించగలరు.

భావనల అవగహన:

మన శరీరానికి పిండి పదార్థాలు, మాంస కృత్తులు, విటమిన్ లు, ఖనిజ లవణాలు వంటివి అవసరం. ఈ అన్ని పోషకాలున్న రకరకాల ఆహార పదార్థాలు మనకు అవసరమౌతాయి. ఇవన్నీ కలిగిన ఆహారమే "సమతుల ఆహారం". అందుకోసం రకరకాల చిరుధాన్యాలు,పప్పులు, కూరగాయలు, పండ్లు వంటివి ప్రతిరోజు తినే ఆహారంలో ఉండేలా చూసుకోవాలి. ఎప్పుడైనా కూడా తాజాగా చౌకగా లభించే ఆకుకూరలు, కూరగాయలు, పండ్లు ఆహారంగా తీసుకోవడం చక్కటి శారీరక,మానసిక ఎదుగుదలకు చాలా అవసరం.

1. పొష్టికాహారం అంటే ఏమిటి? దీన్ని మనం ఎందుకు తీసుకోవాలి?

----

2. కిరణ్ సన్నగా, నీరసంగా ఉన్నాడు. ఆటల్లో, చదువుల్లో చురుకుగా పాల్గొనడు, త్వరగా జబ్బుపడతాడు. అలా ఎందుకు జరుగుతుంది?

----

3. ఫ్రూట్ సలాడ్ తయారుచేసే విధానాన్ని పెద్దల ద్వారా తెలుసుకొని వరుస క్రమంలో రాయండి.

----

4. ఆహారపు పిరమిడ్ బొమ్మ గీయండి.

స్వీయ మూల్యాంకనం - 15

1. మీ పాఠశాల మధ్యాహ్న భోజనంలో ఏమేమి పెడతారు?

2. పోషకాహారం తీసుకోక పోవడం వల్ల ఏం జరుగుతుంది?

3. చిత్రంలోని ఆహార పదార్థాలను శక్తిని, పెరుగుదల, ఆరోగ్యాన్ని ఇచ్చేవిగా గుర్తించి పట్టికలో రాయండి.

శక్తినిచ్చేవి	పెరుగుదలనిచ్చేవి	ఆరోగ్యాన్నిచ్చేవి

4. మీకిష్టమైన కూరగాయ బొమ్మను గీసి, రంగులు వేయండి.

STATE COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING
TELANGANA, HYDERABAD.
ACADEMIC YEAR 2020-21
LEVEL - 2

తరగతి: 5వ **మీడియం:** తెలుగు **సబ్జక్టు:** పరిసరాల విజ్ఞానం

పాఠం పేరు: పౌష్టికాహారం **కృత్యపత్రం సంఖ్య:** 16

అంశం/ భావన: జంక్ ఫుడ్ తిందామా?

కీలక భావనలు:

1. జంక్ ఫుడ్
2. శీతల పానియాలు
3. ఊబకాయం

అభ్యసన ఫలితాలు:

విద్యార్థులు...

- శీతల పానీయాలు ఆరోగ్యానికి హానికరం. నిమ్మరసం, మజ్జిగ, పండ్ల రసాలు ఆరోగ్యానికి దోహదపడతాయని వివరిస్తారు.
- జంక్ ఫుడ్ ఆకర్షణీయంగా కనిపించడానికి కృత్రిమ రంగులు కలుపుతారని గుర్తిస్తారు.
- జంక్ ఫుడ్లో సాధారణంగా కేలరీలు మాత్రమే ఉంటాయి, ఇవి అరోగ్యానికి హానికరం అని తెలుసుకొనుటకు ప్రశ్నించగలరు.

భావనల అవగహన:

పాఠశాల నుండి వస్తూ వస్తూ పిల్లలు దార్లో కనిపించిన దుకాణంలో తినే పదార్థాలను కొనుక్కున్నారు. మరొక దుకాణంలో మరికొన్ని కొనుక్కుని తినుకుంటూ ఎవరిళ్లకు వారు వెళ్ళిపోయారు. అలా దుకాణల్లో కొనుక్కుని తినే పదార్థాలను చాలాకాలం వరకు నిల్వ చేయడానికి రసాయనిక పదార్థాలు,రుచికరంగా ఉండటానికి ఉప్పు,కారం, చక్కెర, అందంగా కనిపించడానికి కృత్రిమ రంగులు కలుపుతారు. అయితే ఇలాంటి జంక్ ఫుడ్ తినడం వల్ల శరీరానికి అవసరమైన పోషక పదార్థాలు అందవు.

1. జంక్ ఫుడ్ తీసుకోరాదు. ఎందువల్ల?

----

2. నీలిమ వాళ్ళ మామయ్యతో కలిసి బేకరీకి వెళ్ళింది. బర్గర్, పిజ్జా, కర్రీ పఫ్ తీసుకోమన్నాడు. కాని నీలిమ ఇవి మంచివి కావు. నాకు వద్దు మామయ్య అంది. నీలిమను ప్రశంసిస్తూ రాయండి.

స్వీయమూల్యాంకనం - 16

1. జంక్ ఫుడ్ ఆరోగ్యకరమా? ఎందుకు?

----

2. నీవు ఏ పదార్థాలు కొనుక్కొని తింటావు. ఇవి తినడం మంచిదేనా?

----

3. జతపరచండి.

శీతల పానియాలు	( )	కేలోరిలు మాత్రమే
పండ్ల రసాలు	( )	ఆరోగ్యానికి హానికరం
కృత్రిమ రంగులు	( )	ఆరోగ్యాన్ని ఇస్తాయి
జంక్ ఫుడ్	( )	అందంగా కనిపించడం

4. ఎవరిని నేనెవరిని?

అ) ఆలుగడ్డ కోసి నూనేలో వేస్తారు.
నాపై ఉప్పు కారం చల్లుతారు. ....

ఆ) తియ్యగా ఉంటాము
ఉప్పుగా ఉంటాము
గుండ్రంగా ఉంటాము
నాలుగు మూలలు ఉంటాము
చాయిలో తింటారు
విడిగా తింటారు ....

ఇ). రంగు రంగుల్లో ఉంటాను
మెత్తగా ఉంటాను
పుట్టిన రోజుల్లో నేనే
పెళ్ళి రోజున నేనే ....

ఈ) రంగు రంగులో ఉంటాను
నీటిలా పారుతాను
చల్లగా ఉంటేనే నేనిష్టం
వేసవిలో అందరు మావారే ....

రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణాసంస్థ
తెలంగాణ, హైదరాబాదు